

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE
DOMENIUL DE DOCTORAT *TEOLOGIE*

***POLEMICA DINTRE DUMITRU STĂNILOAE ȘI
LUCIAN BLAGA. REPERE PENTRU
O REEVALUARE CONTEMPORANĂ***

- REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT -

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT
PROF. UNIV. DR. GHEORGHE F. ANGHELESCU

DOCTORAND
MARIUS-DANIEL V. OPRESCU

CONSTANȚA
2015

CUPRINSUL LUCRĂRII

Listă de abrevieri		p. 1
Planul lucrării		p. 3
Introducere		p. 5
...		
Capitolul I	Despre persoana și personalitatea părintelui Dumitru Stăniloae și a lui Lucian Blaga - o scurtă analiză	p. 12
	I.1. Teologia Părintelui Dumitru Stăniloae, o teologie a persoanei, iubirii și comuniunii, pentru o lume într-o continuă schimbare.....	p. 12
	I.1.1. Filocalia – lecție de profunzime pentru un neam jertfelnic și nefericit.....	p. 23
	I.2. Lucian Blaga. Personalitate și individualitate în cultura românească.....	p. 26
Capitolul II	Prolegomene la polemica dintre Dumitru Stăniloae și Lucian Blaga	p. 34
	II.1. Legitimătatea unei reacții teologice.....	p. 34
	II.2. Premisele polemicii; stabilirea unei atmosfere contextuale.....	p. 41
	II.3. Anunțarea și receptarea cărții „Religie și Spirit” în presa vremii.....	p. 56
	II.3.1. Sergiu Dariani - „Sfarmă Piatră”.....	p. 57
	II.3.2. Nicolae Terchilă - „Telegraful Român”.....	p. 58
	II.3.3. Iosif Naghiu - „Viața”.....	p. 60
	II.3.4. Petru P. Ionescu - „Gândirea”.....	p. 61
	II.3.5. Nota redacției ziarului „Viața”.....	p. 63
	II.3.6. Licu Pop - „Transilvania”.....	p. 63
	II.3.7. Grigorie T. Marcu - „Revista Teologică”.....	p. 64
	II.3.8. Radu Stanca - „Transilvania”.....	p. 66
	II.3.9. Ion Oană - „Tribuna culturală”.....	p. 67
	II.3.10. Iosif Naghiu – „Luminătorii”.....	p. 70
Capitolul III	Conținutul tematic al polemicii	p. 71
	III.1. Marele Anonim versus Dumnezeu creștin și căutarea sensurilor ultime ale existenței. Mitul Marelui Anonim, expresie a apropierei de mister și locul acestuia în arhitectura existenței.....	p. 71
	III.1.1. Cunoașterea – interdicție ontologică impusă omului de Marele Anonim.....	p. 77
	III.1.2. Revelație și cunoaștere; centralitatea lumii în umanitate. Pozitivitatea lumii în cosmologia Părintelui Stăniloae.....	p. 83
	III.1.3. Dumnezeu – factor existențial de dialog.....	p. 93
	III.2. Dogma și dorința de exprimare a misterului.....	p. 107
	III.2.1. Dogmele creștine, adevăr personal, revelat și misterios.....	p. 111
	III.3. Raportul filosofiei lui Lucian Blaga cu creștinismul ortodox.....	p. 122
	III.3.1. Raportul Ortodoxie-Românism.....	p. 129
Capitolul IV	Pamfletul, sau polemica de idei împletită cu polemica de cuvinte	p. 140
	IV.1. De la cazul Grama la tipul Grama.....	p. 144
	IV.2. Săpunul filosofic.....	p. 147
	IV.3. Automatul doctrinelor.....	p. 152

	IV.4. O victimă a grandomaniei.....	p. 155
Capitolul V	Rădăcinile unei critici ofensatoare.....	p. 159
	V.1. Lucian Blaga și tonul polemicii – între ponderație și irascibilitate.....	p. 159
	V.1.1. Tăcerea ca temere și vorbirea ca eres.....	p. 159
	V.1.2. Opera blagiană – terțul intermediar al deschiderii spre cuvânt.....	p. 164
	V.1.3. Muțenie și nerostire la Lucian Blaga – dimensiuni psihologice.....	p. 167
	V.1.4. Sentimentul individualității creației bliagene, un posibil laitmotiv.....	p. 172
	V.2. Polemica teologală – între anatemizare și dialog.....	p. 182
	V.2.1. Lucian Blaga – între misticism, ateism și sincretismul religios.....	p. 186
	V.2.2. Reacția altor teologilor ortodocși.....	p. 192
	V.2.3. Alte reacții imediate din presă la polemica Stăniloae – Blaga.....	p. 204
Capitolul VI	Polemica dintre Lucian Blaga și Dumitru Stăniloae, în lumina cercetărilor ultimilor ani – câteva referințe.....	p. 214
	VI.1. Ștefan Lucian Toma – „Tradiție și actualitate la pr. Dumitru Stăniloae”.....	p. 214
	VI.2. Ciprian Sonea – „Fenomenul religios la Lucian Blaga și Emil Cioran”.....	p. 215
	VI.3. Adina Ramona Șendrescu – „Eseistica lui Lucian Blaga”.....	p. 218
	VI.4. Mariana Didu – „Lucian Blaga și morfologia culturii”.....	p. 219
	VI.5. Emanuela Pestroiu – „Viziune ortodoxă și relevanță estetică în poezia lui Lucian Blaga”.....	p. 220
	VI.6. Irina Lucia Mona Dincă – „Lucian Blaga, deschideri transdisciplinare. Stil, metaforă, receptare”.....	p. 222
	VI.7. Gheorghe Vlăduțescu – „Stăniloae și Blaga”.....	p. 224
	VI.8. Manifestări culturale cu ocazia unor momente aniversare.....	p. 225
CONCLUZII		p. 229
ANEXA 1	Indice de nume.....	p. 240
ANEXA 2	Glosar.....	p. 242
ANEXA 3	Studiul Părintelui Dumitru Stăniloae despre cosmologia lui Lucian Blaga (foto).....	p. 246
ANEXA 4	Pamfletul lui Lucian Blaga <i>De la cazul Grama, la tipul Grama</i> „Saeculum”/1943 (foto).....	p. 247
ANEXA 5	Expunere cronologică a evoluției polemicii dintre Dumitru Stăniloae - Lucian Blaga.....	p. 248
ANEXA 6:	Scrisoarea Părintelui Dumitru Stăniloae adresată d-lui Ion Petrovici.....	p. 254
ANEXA 7	Inedit - Autograful adresat scriitorului muscelan George Topârceanu de către Lucian Blaga.....	p. 256
	Bibliografie generală.....	p. 257
	Curriculum vitae.....	p. 298
	Declarație de onestitate.....	p. 306
	Cuprins.....	p. 307

Cuvinte cheie: *polemică, dispută, opinie, adevăr, reacție, revelație, cosmologie, divinitate, cunoaștere, dogmă, românism, creștinism, ortodoxie.*

Poemica dintre Dumitru Stăniloae și Lucian Blaga. Repere pentru o reevaluare contemporană

Rezumat

Făcând o analiză a operei Părintelui Dumitru Stăniloae și a filosofului Lucian Blaga, precum și a modului receptării acestora de către conștiința contemporană, vedem că bibliografia destinată lor constituie un adevărat monument patrimonial, care îmbogățește cultura noastră națională și totodată bibliotecile din țară și nu numai. Despre opera în cauză s-a scris mult, s-a scris bine, și cu certitudine se va mai scrie mult timp de acum înainte, întrucât conținutul bogat al creației lor nu a fost încă epuizat, mereu fiind revelate sensuri și dimensiuni noi.

Când te afli în fața abordării în oglindă a acestor doi corifei ai culturii noastre naționale, a unei încercări de abordare comparativă și, iată pe alocuri contrastivă, lucru care ne-a interesat în acest studiu, te afli în fața unui mare risc. Ne-am străduit să acoperim cât mai bine bibliografia acestui subiect, sfârșind prin a fi copleșiți de cantitatea asfixiantă a textelor existente, tema noastră uneori regăsindu-se în mici indicii, alteori în aluzii, în alte situații în articole, studii și cărți, semnalate mai mult sau mai puțin de difertite instrumente de lucru, astfel încât am ajuns la a considera că epuizarea completă a resurselor bibliografice este echivalentă cu o utopie. Pentru a te documenta trebuia să aplici o metodă în consecință. Aceasta a venit ca o iluminare, în urma parcurgerii lucrării *Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste*, de Andrei Pleșu. Acest autor s-a aflat într-o situație similară când și-a propus scrierea cărți menționate, inițial fără perspectiva izbândeii. Aflându-se în fața unor rafturi interminabile de materiale ce conțineau abordări ale temei care îl interesa, acesta îi cere un sfat profesorului Peter Schäfer, de la Princeton, cum să procedeze: „Mi-a răspuns că trebuie să riști. Dai la o parte tot ce nu ți se pare esențial, biziindu-te pe instinct și pe experiență, dar admiți, că te poți înșela grav. Este însă de negândit să citești tot” (A. Pleșu, 2012).

Marile biblioteci din țară adăpostesc aceste surse bibliografice, de aceea ele trebuie verificate cu acrvia cercetătorului autentic. Considerăm că demersul nostru este unul ce poate deschide noi perspective în cercetarea polemicii de care ne ocupăm, căci unele capitole din prezenta teză sunt elaborate fără ca vreun alt studiu să fi parcurs acest demers hermeneutic, în felul întreprins de noi. Nu avem așadar, pretenția unei lucrări total închise.

Pornim la drum cu convingerea susținută chiar de Lucian Blaga: „critica este prin definiție «eseu», căci nu poate fi niciodată exhaustivă. Prin natura obiectului și prin felul mijloacelor ei, critica se situează în condiții care o mențin pe un drum fără capăt”(L. Blaga, *Din duhul eresului*, 2001).

În primul capitol *Despre persoana și personalitatea Părintelui Stăniloae și a lui Lucian Blaga - o scurtă analiză*, am urmărit conturarea profilului omului de cultură Dumitru Stăniloae, apoi pe cel al lui Lucian Blaga, prin prisma contribuțiilor acestora la cultura națională. Deși traseul profesional al celor doi a cunoscut domenii diferite de manifestare, destinul istoric face ca intersectarea lor să fie inevitabilă, căci teologia și filosofia pot fi socotite, fără a fi prea aspru criticați, domenii conexe, abordând probleme comune și propunând soluții uneori convergente, alteori nu.

Părintele Stăniloae își fundamentează discursul său teologic pe autoritatea milenară a teologiei patristice și post patristice, ținând cont de contextul cultural al secolului XX, arătându-se mereu preocupat de evenimentele din jurul său și de fiecare dată optimist. Prin activitatea sa, Părintele Stăniloae s-a dovedit un teolog profund inspirat, care evidențiază rolul teologiei de a înțelege într-un mod superior lucrurile și viața. Opera creată de Părintele Stăniloae reprezintă o biruință a Bisericii Ortodoxe, această operă aducând pe tărâmul culturii românești un alt fel de teologie, neînțepenită și cu un evident contact cu viața. Identificăm apoi coordonatele esențiale ale teologiei Părintelui Stăniloae ca teologie personalistă, ontologică, o teologie a comuniunii și iubirii divine. O contribuție originală, însemnată a activității Părintelui Stăniloae o regăsim în abordarea

temelor de spiritualitate filocalică, prin care evidențiază cum se realizează apropierea de Dumnezeu fără a cădea pradă exceselor și pietismelor.

Modalitatea de expunere a ideilor dogmatice sau a celor de spiritualitate filocalică au avut darul de a întări convingerea că omul nu este părăsit de Dumnezeu, că Acesta lucrează pentru om în lume, teologia sa fiind una dinamică și optimistă, de asemenea accesibilă oricărui creștin.

Ulterior, am trasat în linii generale, personalitatea la fel de creatoare și prolifică a filosofului Lucian Blaga, cel care a reușit în cultura română să realizeze un sistem filosofic original, acesta fiind adesea comparat ca valoare cu Kant sau Hegel. Abordăm un reper semnificativ din perioada de afirmare a lui Lucian Blaga, colaborarea sa la revista *Gândirea*, precum și evoluția relațiilor cu Nichifor Crainic, până la apariția diferențelor de opinie, căci astfel a apărut de fapt disputa dogmei creștine cu gândirea filosofică autonomă, care prevestea o viitoare dezbateră, amplă, pe tema acestei diferențe, ce s-a concretizat în polemica purtată de Lucian Blaga cu Dumitru Stăniloae și în general cu teologia creștină ortodoxă. Recunoaștem în persoana lui Lucian Blaga un clasic al culturii române, care prin lirica sa ne trimite cu gândul la Eminescu, iar prin sistemul său filosofic, filosofia românească ajungând la mărime universală.

În cel de-al doilea capitol, *Prolegomene la polemica dintre Dumitru Stăniloae și Lucian Blaga*, stabilim premisele contextuale ale polemicii Stăniloae – Blaga, activitatea polemică a celor doi ajutând, într-o oarecare măsură la înțelegerea operei lor. Încercăm apoi să argumentăm, să fundamentăm această analiză contrastivă a legitimității unei reacții teologice la o filosofie neconformă cu doctrina creștină, pe care părintele Stăniloae o inițiază făcând apel chiar la instrumentarul filosofic, iar nu dintr-o perspectivă strict teologică, stabilind resorturi în acest sens, de la care pornim în demersul hermeneutic, căci altfel nu am putea înțelege de ce teologia ar interveni unde n-ar avea ce căuta, anume pe tărâmul filosofiei. Ar fi o exegeză prea simplistă și întrucâtva confortabilă, la o polemică cu răsunet în cultura română.

Pornim în analiza acestei polemici de la ideea că orice valoare din această lume face loc dezbaterilor de tot felul, căci altfel ea nu se poate impune ca validă. Teologia s-a folosit mereu de filosofie în direcția înțelegerii propriei credințe, dezvoltându-și astfel gândirea speculativă. N-am abordat un punct de vedere exclusivist, ce ar lăsa loc separației reci dintre teologie și filosofie, căci ambele au ca țință Absolutul pe care doresc să-l cucerească, deși se folosesc de metode diferite. Creația lui Lucian Blaga nu este abordată la comun, prezenta teză urmărind strict erorile filosofice ce atingeau doctrina creștină, căci opera literară, poetică ori dramatică se apropie mai mult de doctrina creștină, chiar dacă mai mult, ce e drept, într-o formă populară.

Încă de la început am stabilit că reacția Părintelui Dumitru Stăniloae este una apologetică, dar rămânând deschisă spre dialog, spre lume, reacția față de filosofia lui Lucian Blaga nefiind un episod izolat din activitatea sa, căci Părintele a luat atitudine și față de părerile greșite ce se iviseră la un moment dat în interiorul Bisericii, în cadrul teologiei, episodul la care ne referim fiind legat de S. Bulgakov.

Scânteia care a aprins focul polemicii *Stăniloae – Blaga* a reprezentat-o apariția cărții *Religie și spirit*, precum și interviul din ziarul *Viața*, dat de Lucian Blaga Doinei Peteanu, interviu ce accentuează considerentul că Ortodoxia a fost identificată în mod fals cu românismul, în timp ce ea ar fi fost de fapt o parte a acestui românesc.

Stabilim apoi perioada de viață a acestei polemici, care odată apărută în anul 1942, se întinde până spre anul 1944; din anii 1987, 1988 datează ultimele referiri ale Părintelui Stăniloae (Lucian Blaga murind în 1961) cu privire la polemica avută cu filosoful Blaga. Din diferite studii și articole ale Părintelui Dumitru Stăniloae am desprins ideea că reacția sa nu a însemnat o contestare a autorului, ci o mustrare pentru nerecunoașterea fundamentului valorilor creștine ale spiritualității românești.

O parte importantă a acestei teze, cuprinsă în capitolul al II-lea, o constituie demersul nostru de a analiza modul în care a fost receptată lucrarea *Religie și spirit*, cum a fost anunțată apariția ei în presa vremii, această abordare nefiind realizată, după cunoștința noastră, de nicio altă cercetare până la momentul de față. Vedem în urma acestei expuneri că cea dintâi semnalare a cărții *Religie și spirit* nu-i aparține unui teolog, așa cum ne-am aștepta poate. Semnalul pe care îl va da această recenzie va fi unul în care considerațiile lui Lucian Blaga pe marginea argumentului că religia nu este de origine divină, își va atrage critici aspre, lucru ce s-a și materializat ulterior. Însă, consideră justificată tendința omului de a revela misterele, în sensul unei înaintări perpetue spre Absolut. Descoperim din această abordare, deși firească ni se pare, că cea dintâi reacție tologică autorizată față de conținutul cărții amintite îi aparține lui Nicolae Terhilă. Vom urmări rând pe rând aceste recenzii apărute în presă, încercând să aflăm care au fost favorabile cărții și care nu, cât timp au fost ele publicate și care dintre ele a generat vreo reacție inversă, din partea lui Lucian Blaga.

Capitolul al III-lea, intitulat ***Conținutul tematic al polemicii***, este destinat unei abordări tematico-doctrinare, aici analizând comparativ ideile susținute de filosoful Lucian Blaga care au fost socotite de Părintele Dumitru Stăniloae străine de duhul și tradiția dogmatică creștină, încercând să surprindem cu ce explicații a venit Părintele Stăniloae, cum i-a replicat filosofului. Avem în vedere conceptele din sistemul filosofic blagian, cărora li s-au adăugat de către creatorul acestui sistem sensuri noi pentru a crea un univers imaginar, mitologic, în centrul căruia îl așază pe Marele Anonim. În fața acestui centru metafizic al lumii mintea se oprește, El rămânând un mister de nepătruns de către om. Marele Anonim se află într-o situație ingrată, zbuciumată: pe de o parte ar dori să-și pună în aplicare posibilitatea de a se reproduce, situație în care și-ar pierde situația controlului central date fiind atâtea alte centre metafizice apărute ca replici ale Marelui Anonim, fie să-și înfrâneze această pornire și să nu transpună în realitate puterea cu care este înzestrat, care ar dovedi că este Mare. Prezentarea pe care

filosoful Blaga o face Marelui Anonim este una în care ceea ce îl animă pe Marele Anonim nu este decât dorința de a-și conserva centralitatea în existență, de a respinge orice căutare și ridicare din partea omului, orice inițiativă de cunoaștere, ce echivalează cu un mare pericol, un pericol de natură ce ar amenința echilibrul existențial.

Vom constata că Părintele Dumitru Stăniloae demontează această teorie vorbind despre procesul dinamic existențial în care omul este implicat, de a se mișca permanent în infinitatea lui Dumnezeu, de a urca suprarățional spre Dumnezeu fără să se dizolve în ființa Divinității care vine în cea mai intimă proximitate a omului din iubire față de creația Sa, o iubire pe care o și împărtășește. Fundamentul trinitar al creației i-a dat posibilitatea Părintelui Dumitru Stăniloae să evite autonomizarea omului și a creației, lumea având un rost numai în raport cu omul, ea devenind un mijloc suplimentar, intermediar al dialogului cu omul.

Față de cosmologia lui Lucian Blaga, în cosmologia Părintelui Dumitru Stăniloae este implicată o mișcare a umanității spre Divinitate, dar nu fără efect, ci într-un sens optimist, căci Dumnezeu nu se izolează în transcendența Sa, ci vine în întâmpinarea omului, aflându-se într-o continuă mișcare spre om. Părintele Dumitru Stăniloae va evidenția elementul care deosebește Marele Anonim de Dumnezeu creștin, anume *deschiderea lui Dumnezeu spre dialog*. Prezentăm astfel ideea de dialog ca sens al existenței personale, prin intermediul căreia omul ajunge la cunoașterea cea atât de interzisă făpturii raționale în raport cu Marele Anonim, în filosofia blagiană. Vom aduce apoi în discuție ideea de Revelație, și acesta negată de Lucian Blaga, care considera că orice creație culturală a omului este în sine revelație, aceasta neavând nimic inspirat în ea inspirație despre care vorbește teologia creștină, afirmată puternic de Părintele Dumitru Stăniloae.

Încercăm în continuare să subliniem că afirmarea unui adevăr divin prin intermediul dogmei nu este echivalentă cu o excludere a activității intelectuale

sau o îngustare a ei. Importanța dogmei, așa cum o percepe teologia, constă în faptul că ea, doar ea, posedă un adevăr sigur, căci își trage originea din Revelație, formularea lui teoretică făcându-se prin consensul întregii Bisericii, prin dezbateri, iar nu pe baza părerilor unui singur om. În ceea ce privește înțelegerea Revelației, Părintele Dumitru Stăniloae va sublinia rolul rațiunii, dar nu în mod autonom, ci a unei rațiuni rămasă într-o legătură strânsă cu Dumnezeu. Capitolul va continua cu considerațiile privind raportul filosofului Lucian Blaga cu creștinismul, înțeles în sine ca fiind unul tangențial, căci filosoful nu-i recunoaște creștinismului acel element de superioritate în raport cu alte religii, anume *credința în mișcarea Divinității spre om*, care ar avea consecințe atât asupra omului – evidențiind valoarea persoanei umane – cât și asupra Divinității Însăși, care nu ar mai fi înțeleasă ca inertă și profund izolată în egoism.

În capitolul al IV-lea ***Pamfletul, sau polemica de idei împletită cu polemica de cuvinte*** vom analiza polemica dintre Părintele Dumitru Stăniloae și Lucian Blaga prin intermediul pamfletelor, adică acele atacuri de cuvinte disimulate, ironice și zeflemitoare ce s-au născut din confruntarea de idei, prin care s-a dorit înjosirea partenerului de polemică. În această etapă, dialogul practic se transformă în flagerarea verbală a adversarului, în atacuri la persoană, chiar dacă nedorite inițial. În cazul lui Lucian Blaga, care a scris pamflete și cu alte ocazii, acestea ni-l prezintă pe filosof în ipostaza de creator de sistem atins de orgoliu, căci prin criticile îndreptate asupra sistemului său filosofic s-a simțit boicotat și poate nedreptățit, stricându-i echilibrul sufletesc. Episod regretabil în care ideile rămân pe un plan secund, prioritatea devine persoana contestată *ce trebuia să primească o lecție*, pamfletele, întocmite într-un stil literar ce dovedesc talent, rămân de netrecut cu vederea în înțelegerea etapei polemice din viața celor doi.

În capitolul al V-lea, ***Rădăcinile unei critici ofensatoare***, abordăm câteva direcții din care vom scoate la lumină explicații pentru apariția acelor reacții dure din partea lui Lucian Blaga, pornind de la *tăcerea* sa, muțenia sa antologică, de la personalitatea sa mereu rezervată, impenetrabilă, care nu lăsa să

se intuiască astfel de ieșiri. Vom vedea cum opera sa, apariția și semnalarea ei în presă, sau dacă vorbim de dramaturgie – modul în care ea a fost primită de către public și de critica de profil, a fost în genere motivul de reacție al lui Blaga: fie de satisfacție, când critica era elogioasă, fie de reacție dură și apărare cu orice mijloace, când se întâmpla opusul. Vom sonda și câteva dimensiuni psihologice pentru a încerca, înțelegerea raportului *mușenie-nerostire-vorbire*, pentru a vedea dacă interesul pentru ceilalți se ivea dacă opera sa se reflecta în gândirea celor din jur. Vom face investigații în sensul lămuririi locului lui Lucian Blaga în raport cu raționalismul, agnosticimul, ateismul, urmărind și reacțiile venite din partea altor personalități ale vremii, deopotrivă teologi și oameni de cultură neteologi, în presa din țară.

Ultimul capitol, *Polemica dintre Lucian Blaga și Dumitru Stăniloae, în lumina cercetărilor ultimilor ani – câteva referințe*, îl dorim a fi înțeles ca o încercare de deschidere a unor orizonturi de cercetare, în care ar putea fi analizate tezele de doctorat cele mai noi, care au avut ca subiect opera polemică a acestor două personalități, direct sau indirect, mai întâi cele nepublicate, apoi cele publicate, precum și interesul criticii contemporane pentru dezbateră polemică, în special pe linia teologie - filosofie. Noi vom face în această teză câteva referințe în acest sens, urmărind elementele ce individualizează aceste cercetări, pe care le semnalăm, pentru a vedea dacă polemica de care ne-am ocupat poate genera alte înțelesuri sau sensuri încă nedesluite până la această dată.

Vom încheia teza prin inserarea *Concluziilor* ce apar în mod firesc la finalul oricăror cercetări de acest fel, susținând că prin replica și explicațiile date de Părintele Dumitru Stăniloae cu ocazia acestui episod, ce au fost cele mai răsunătoare dintre toate reacțiile teologice pe care Lucian Blaga le-a cunoscut, se poate deduce convingerea pe care a dorit-o transmisă, anume că orice formă de cultură este chemată să se împlinească în valorile dumnezeiești, depozitate în creștinism. Apoi, aceeași cultură să își aducă aportul la întărirea apropierei dintre oameni, depășind inșpita, cea mai grea care o pândește, de a rămâne în orgoliu și

în disprețul elitarist, cultivânt sinele propriu în mod excesiv. Iar teologia face și ea parte integrantă din cultură în mod axiomatic și prioritar, rolul ei fiind acela de a realiza împlinirea maximă a persoanei umane. O cultură ce nu se raportează la adevărul revelat era văzută de Părintele Stăniloae drept una fără valoare, care duce spre nicăieri, de aceea, polemica de care ne-am ocupat reprezintă o luptă a Bisericii creștine cu fenomenul secularizării și cu tendința de relativizare a adevărilor dogmatice fundamentale ale Bisericii, fără a minimaliza în vreun fel rolul filosofului Lucian Blaga în cultura românească, opera sa, ca de altfel opera oricărui mare gânditor, având deopotrivă urcușuri și coborâșuri, sau a încerca o micșorare a admirației pe care i-o purtăm, acesta aducându-și aportul la intrarea culturii noastre în modernitate, alături de Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Constantin Noica, Petre Țuțea, Vasile Pârvan, Nicolae Iorga ș.a. Poate că apare îndreptățită în acest context afirmația Mitropolitului Antonie Plămădeală: *despre Lucian Blaga și despre sistemul lui filosofic, dacă n-am fi noi teologii, s-ar vorbi probabil, numai cu admirație* (A. Plămădeală, *De la Alecu Russo, Eminescu și Goga, la Blaga, Stăniloae și Nicolae de la Rohia*, 1997).

Părintele Dumitru Stăniloae a fost ferm și chiar intransigent în a apăra adevărul dogmatic revelat, spunând că nu se poate discuta despre Divinitate fără o experiență a trăirii în Ea, dogma trinitară nefiind o simplă doctrină sau o ideologie, ci experiența comunitară a creștinilor, Dumnezeu trăit de creștini fiind prezent aici și acum. Prin reținerea lui Lucian Blaga de a-l identifica pe Marele Anonim cu Dumnezeu, filosoful se distanțează atât de cunoașterea științifică cât și de teologie. Teologia reprezentată de Părintele Dumitru Stăniloae era una ce se apleca și din punct de vedere filosofic asupra adevărilor biblice, care se dovedeau în contradicție cu adevărurile filosofice panteiste ce nu promovau valoarea persoanei umane și nu dădeau un sens real vieții și existenței omului. Filosofia promovată de Lucian Blaga bloca omul în această lume, apoi îl izola de rațiunea personală mai presus de lume și de adevăr. De aceea, dezbateră la care a fost invitat filosoful Blaga de către Părintele Dumitru Stăniloae va eșua, reacțiile iritate

ale lui Lucian Blaga exprimând orgoliul său de *consacrat* în cultura română față de mai tânărul teolog, neputând să accepte confruntarea de idei pe un elevat teren teologic, căci filosoful nu ar fi putut accepta o înfrângere a tezelor pe care le promovase.

Polemica de care ne-am ocupat o vedem ca un aport adus la dialogul cu cultura vremii, cu gândirea contemporană, prezentând relația omului cu Dumnezeu și a lui Dumnezeu cu omul ca pe un raport dinamic, ce izvorăște din tradiția autentică a Bisericii. Aceasta deoarece dialogul constituia o dimensiune existențială pentru Părintele Dumitru Stăniloae, dialog ce își trăgea rădăcinile din observarea propriei vieți a Mântuitorului, viață în care Hristos S-a aflat în dialog cu diferiți oameni, mulți dintre ei fiind cei mai păcătoși, însă fără ca să își piardă identitatea. Părintele Stăniloae a conștientizat și transmis că spiritualitatea creștină poate distruge dihotomia dintre cultura modernă și creștinism, poate consolida punți de dialog cu filosofia, încercând să sublinieze și să valorifice gândirea și tradiția patristică creștină prin deschiderea unei confruntări oneste și pertinente cu gândirea contemporană, fiind prin aceasta echilibrată, îmbibată de dorința de a reconcilia și a conjuga, iar nu redusă la îngustime, rigiditate și condamnare.

Cele două cărți, *Religie și Spirit* și *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie* rămân două cărți ireconciliabile, însă această reevaluare a polemicii dintre cei doi deschizători de drumuri din cultura românească a secolului trecut, dintre două mari personalități, la mai bine de șaptezeci de ani de la consumarea ei, o considerăm un motiv în plus pentru generația de azi de a-i stimula gândirea, de a-i lărgi orizonturile și de a puncta noi direcții de orientare, pornind de la convingerea unei legături clare între spiritualitatea ortodoxă românească și cultura poporului român. Această polemică contribuie esențial la deschiderea unei largi perspective filosofiei ortodoxe române originale, într-o perioadă de cumplită deviere intelectuală, și chiar morală, care nu mai putea mărturisii trăirea experienței lui Dumnezeu ca viu și prezent în faptul că insuflă cu idei pe oameni. Cultura poate deveni motiv de convertire, iar Părintele

Stăniloae știa aceasta, căci a folosit mijloacele culturii contemporane, contribuind la edificarea unei *filosofii mediatoare între cunoașterea celor naturale și a celor spirituale* (Doru Costache, *Colocviul fără sfârșit*, 2003).

Studierea acestei polemici ne-a transmis totuși convingerea că, pentru viața duhovnicească, nu constituie o primejdie cultura, iar între preoție și cultură nu este nicidecum vreo separație, din contră, lipsa culturii în viața slujitorilor Bisericii creștine reprezintă un motiv de slăbiciune și de sărăcie lăuntrică. Iar această cultură nu se rezumă doar la dimensiunea ei teologică, ci se răsfrânge asupra tuturor coordonatelor vieții, în care cultura se poate manifesta. Această polemică a dovedit că reproșul adus preoției în general, anume de a fi rămas în urma culturii, de a fi un reprezentant al ignoranței și ritualismului, sau al spiritului retrograd, nu-și află vreo justificare, personalitatea Părintelui Dumitru Stăniloae fiind recunoscută la nivelul cel mai înalt academic, prin primirea sa între membrii Academiei Române, recunoaștere de care s-a bucurat de altfel și Lucian Blaga. Prin opera Părintelui Stăniloae, în care se regăsește și reacția sa scrisă față de opiniile filosofului Lucian Blaga, considerăm că Biserica s-a putut bucura și mai mult de un prestigiu cultural, și de convingerea transmisă lumii întregi că în ea, în Biserică, se poate găsi cultură. Părintele Stăniloae a făcut destul ca să dovedească lumii mirenești că și Biserica poate face cultură, și, mai mult, că adevărata cunoaștere și cultură o face Biserica, prin slujirea și predicarea Adevărului Suprem și Personal.

Nu considerăm la final că subiectul este închis, sau epuizat în totalitate. Dorim să vedem doar această cercetare ca pe un efort în înțelegerea polemicii, care nu trebuie tratată cu ignoranță sau superficialitate, întrucât a fost o dispută cât se poate de serioasă și de mare anvergură.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ SELECTIVĂ:

I. IZVOARE:

a. EDIȚII ALE SFINTEI SCRIPTURI:

1. ****Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2001.
2. ****Noul Testament*, versiune revizuită, redactată și comentată de Bartolomeu Valeriu Anania, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1993.
3. *** *Novum Testamentum Latinae*, Nestle-Aland, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1998.
4. *** *The Greek New Testament*, Fourth Revised Edition edited by Barbara Aland, Kurt Aland, Johannes Karavidopoulos, Carlo M. Martini and Bruce M. Metzger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1998.

b. MANUSCRISE:

1. *Manuscrisul S5/DCLXXXVI(1)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 22 ianuarie 1932, Berna, Lucian Blaga către George Oprescu.*
2. *Manuscrisul S5/DCLXXXVI(2)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 3 mai 1954, Cluj, Lucian Blaga către George Oprescu*
3. *Manuscrisul S5/DCLXXXVI(3)*, Biblioteca Academiei Române *Scrisoare f.d., Lucian Blaga către George Oprescu.*
4. *Manuscrisul S13/XXVIII(1)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea Dumitru Stăniloae către Ion Petrovici, f.d.*
5. *Manuscrisul S22/XXV (1)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 23 martie 1937, Berna, Lucian Blaga către Ion Petrovici.*
6. *Manuscrisul S22/XXV (2)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 7 aprilie 1937, Berna, Lucian Blaga către Ion Petrovici.*
7. *Manuscrisul S22/XXV(3)*, Biblioteca Academiei Române *Scrisoarea lui Lucian Blaga către Ion Petrovici, Cluj, 31 mai 1939.*
8. *Manuscrisul S22/XXV (4)*, Biblioteca Academiei Române *Scrisoare din 16 ianuarie 1940, Cluj, Lucian Blaga către Ion Petrovici.*
9. *Manuscrisul S22/XXV (5)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea lui Lucian Blaga către Ion Petrovici din 15 februarie 1943.*
10. *Manuscrisul S23/DCCXCIII(3)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 31 martie 1925, Lugoj, Lucian Blaga către Cezar Petrescu.*
11. *Manuscrisul S23/DCCXCIII(4)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 18 octombrie 1926, Lucian Blaga către Cezar Petrescu.*
12. *Manuscrisul S23/DCCXCIII(6)*, Biblioteca Academiei Române *Scrisoarea din 27 mai 1932, Berna, Lucian Blaga către Cezar Petrescu.*
13. *Manuscrisul S27/CMLVII(16)*, Biblioteca Academiei Române *Scrisoare f.d, Lucian Blaga către Liviu Rebreanu.*
14. *Manuscrisul S41/DXLIV(2)*, Biblioteca Academiei Române, *Scrisoarea din 7 martie 1944, București, Lucian Blaga către A.C. Cuza.*

15. Stenograma Adunării Generale a Academiei Române, 3 iulie 1990 - Arhiva Academiei Române, Serviciul Cancelariei, dosar 4/1990.

II. LUCRĂRI PUBLICATE DE DUMITRU STĂNILOAE ȘI LUCIAN BLAGA ÎN VOLUM:

1. Blaga, Lucian, *Poeemele luminii*, Biroul de Imprimare „Cosinzeana”, 1919.
2. Blaga, Lucian, *Pașii Profetului*. Poezii, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul”, 1921.
3. Blaga, Lucian, *Cultură și cunoștință*, Editura Institutului de arte grafice „Ardealul”, Cluj, 1922.
4. Blaga, Lucian, *În marea trecere*, Editura Radio Reclame România, Cluj, 1924.
5. Blaga, Lucian, *Filosofia stilului*, Cultura Națională, București, 1924.
6. Blaga, Lucian, *Fețele unui veac*, Editura Librăriei Diecezane, Arad, 1925.
7. Blaga, Lucian, *Fenomenul originar*, Editura Fundației culturale Principele Carol, București, 1925.
8. Blaga, Lucian, *Lauda somnului*. Versuri, Editura Cartea Românească, București, 1929.
9. Blaga, Lucian, *Daimonion*, Editura Revistei „Societatea de mâine” Cluj, 1930
10. Blaga, Lucian, *Eonul dogmatic*, „Cartea Românească”, București, 1931.
11. Blaga, Lucian, *Cunoașterea luciferică*, Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană”, Sibiu, 1933.
12. Blaga, Lucian, *Cesura Transcendentă. Încercare metafizică*, „Cartea Românească”, București, 1934.
13. Blaga, Lucian, *Orizont și stil*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1936.
14. Blaga, Lucian, *Spațiul mioritic*, „Cartea Românească”, București, 1936.
15. Blaga, Lucian, *Geneza metaforei și sensul culturii*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1937.
16. Blaga, Lucian, *Artă și valoare*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1939.
17. Blaga, Lucian, *Diferențialele divine*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1940
18. Blaga, Lucian, *Despre gândirea magică*, Fundația regală pentru literatură și artă, București, 1941.
19. Blaga, Lucian, *Religie și spirit*, Editura „Dacia Traiană”, Sibiu, 1942.
20. Blaga, Lucian, *Trilogia cunoașterii*, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1943.
21. Blaga, Lucian, *Trilogia culturii*, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1944.
22. Blaga, Lucian, *Trilogia valorilor*, Editura Fundațiilor Regale, București 1946.
23. Blaga, Lucian, *Curs de filosofia religiei*, test stabilit de Dorli Blaga, Christu Nastu și G. Piscoci Dănescu, Fronde, Alba Iulia – Paris 1994.
24. Blaga, Lucian, *Ființa istorică*, Ediție îngrijită, note și postfață de Tudor Cățineanu, Editura Dacia, Cluj - Napoca 1977.
25. Blaga, Lucian, *Trilogia cunoașterii*, ediție îngrijită de Dorli Blaga, studiu introductiv de Al. Tănase, Opere 8, Editura Minerva, București 1983.
26. Blaga, Lucian, *Trilogia culturii*, ediție îngrijită de Dorli Blaga, Studiu introductiv de Al. Tănase, Opere 9, Editura pentru Literatură Universală, București 1969.
27. Blaga, Lucian, *Trilogia Valorilor*, ediție îngrijită de Dorli Blaga, studiu introductiv de Al. Tănase, Opere 10, Editura Minerva, București 1987.

28. Blaga, Lucian, *Trilogia cosmologică*, ediție îngrijită de Dorli Blaga, studiu introductiv de Al. Tănase, Opere 11, Editura Minerva, București 1987.
29. Blaga, Lucian, *Aforisme*, Text stabilit și îngrijit de Monica Manu, Editura Humanitas, București, 2001.
30. Blaga, Lucian, *Opera poetică*, Cuvânt înainte de Eugen Simion, prefață de George Gană, ediție îngrijită de George Gană și Dorli Blaga, Humanitas, București, 1995.
31. Blaga, Lucian, *Poeme*, ediție bilingvă româno-greacă, traducere de Didimos Renids-Ravanis, prefață de Aurel Martin, Editura Minerva, București, 1981.
32. Blaga, Lucian, *Poemele luminii*, Ediție îngrijită și prefață de George Gană, Editura Prometeu, București, 1991.
33. Blaga, Lucian, *Cele mai frumoase poezii*, Ediție bilingvă, Versiune germană și cuvânt înainte de Wolf Aichelburg, Editura Albatros, 1974.
34. Blaga, Lucian, *Antologie de poezie populară*, Ediție îngrijită de George Ivașcu, Editura pentru literatură, București, 1966.
35. Blaga, Lucian, *Ceasornicul de nisip*, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 1973.
36. Blaga, Lucian, *Elanul insulei. Aforisme și însemnări*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1977.
37. Blaga, Lucian, *Opere 6, Hronicul și cântecul vârstelor*, Ediție îngrijită de Dorli Blaga, Editura Minerva, București, 1979.
38. Blaga, Lucian, *Luntrea lui Caron*, Editura Humanitas, București 1990.
39. Stăniloae, Dumitru, *Viața și activitatea patriarhului Dosofteiu al Ierusalimului și legăturile lui cu Țările Românești*, teză de doctorat, cu o prefață de V. Loichiță, Institutul de Arte Grafice și Editura "Glasul Bucovinei", Cernăuți, 1929; în „Candela”, 1929, nr. 40.
40. Stăniloae, Dumitru, *Catolicismul de după război*, Edit. Arhiepiscopiei, Sibiu, 1933, 202 p. (Lucrare publicată fragmentar în „AATA”, anii 1930-1931, 1931-1932, și în „R.T.”, 1931-1933).
41. Stăniloae, Dumitru, *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, cu trei tratate traduse, Sibiu, 1938; ediția a II-a (revizuită, cu o nouă introducere a autorului), Edit. Scripta, București, 1993; ediția a III-a, Edit. IBMBOR, București, 2006.
42. Stăniloae, Dumitru, *Ortodoxie și românism*, Edit. Arhiepiscopiei, Sibiu, 1939, (culegere de articole publicate între 1934-1935, în „TR” și „G”); ediția a II-a, realizată de Asociația Românilor din Bucovina de Nord, fără editură, fără localitate, (1992).; ediția a III-a, Edit. Albatros, București, 1999.
43. Stăniloae, Dumitru, *Cultură și duhovnicie. Opere complete 2*, (articole publicate în „Telegraful Român” între 1937-1941), Editura Basilica, București, 2012.
44. Stăniloae, Dumitru, *Cultură și duhovnicie. Opere complete 3*, (articole publicate în „Telegraful Român” între 1942-1993), Editura Basilica, București, 2012.
45. Stăniloae, Dumitru, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Sibiu, 1943.
46. Stăniloae, Dumitru, *Iisus Hristos – lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, București, 1993.
47. Stăniloae, Dumitru, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2012.
48. Stăniloae, Dumitru, *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006.
49. Stăniloae, Dumitru, *Ascețica și Mistica creștină sau Teologia vieții spirituale*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj - Napoca, 1993.
50. Stăniloae, Dumitru, *Teologia Morală ortodoxă. Spiritualitatea ortodoxă*, Editura Institutului Biblic, București 1981.
51. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie*, Editura Paideia, 1997.

52. Stăniloae, Dumitru, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova 1991.
53. Stăniloae, Dumitru, *Spiritualitate și Comuniune în Liturgia Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova 1986.
54. Stăniloae, Dumitru, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987.
55. Stăniloae, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. I*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978.
56. Stăniloae, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. II*, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.
57. Stăniloae, Dumitru, *Scurtă interpretare teologică a națiunii*, în vol. *Fiecare în rândul cetei sale. Pentru o teologie a neamului*, Editura Christiana, București, 2003.

III. SURSE PATRISTICE:

1. Sfântul Atanasie cel Mare, *Cuvânt împotriva elinilor*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 15, traducere, introducere și note de Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987.
2. Sfântul Atanasie cel Mare, *Scrisori, partea a II-a, Epistole, Viața Cuviosului Părintelui nostru Antonie*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 16, traducere din grecește, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988.
3. Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, *Dialogul cu iudeul Trifon*, în *Apologeti de limbă greacă*, col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1980.
4. Sfântul Chiril al Alexandriei, *Scrisori, Partea a doua, Glafire*, traducere din grecește, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 39, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992.
5. Sfântul Chiril al Alexandriei, *Scrisori. Partea a patra, Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, traducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 41, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.
6. Sfântul Chiril al Ierusalimului, *Cateheze*, traducere din limba greacă și note de preotul profesor Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
7. Sfântul Dionisie Pseudo Areopagitul, *Despre numele divine. Teologia mistică*, Editura Institutului European, Iași, 1993.
8. Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete și Scoliiile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, Traducere, introducere și note de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996.
9. Sfântul Grigorie Palama, *Opera completă, volumul I*, Ediție bilingvă, traducere, note și studiu introductiv de pr. Cristian Chivu, Editura Patristică, București, 2005.
10. Sfântul Grigorie Palama, *Despre împărtășirea dumnezeiască și îndumnezeitoare sau despre simplitatea dumnezeiască și mai presus de fire*, în vol. „Filocalia VII”, traducere, introducere și note de pr. prof. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1977.
11. Sfântul Grigorie de Nazianz, *Cele 5 Cuvântări teologice*, traducere din limba greacă, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Editura Anastasia, București, 1993.
12. Sfântul Ioan Damaschin, *Despre credința ortodoxă*, Editura Parohiei Valea Plopului, jud. Prahova 2000.

13. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Capete despre dragoste*, în *Filocalia*, vol. II, Editura Harima, București, 1993.
14. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Răspunsuri către Talasie*, în „*Filocalia III*”, traducere, introducere și note de Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1948.
15. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 80, traducere, introducere și note de Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983.
16. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Scrieri, Partea a doua, Scrieri și epistole hristologice și duhovnicești*, traducere din grecește, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 81, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990.
17. Fericitul Augustin, *Confessiones (Mărturisiri)*, traducere și indice de prof. dr. docent Nicoale Barbu, introducere și note de pr. prof. dr. Ioan Rămureanu, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.

IV. INSTRUMENTE DE LUCRU:

a. DICȚIONARE:

1. Balaciu, Jana; Chiriacescu Rodica, *Dicționar de lingviști și filologi români*, Editura Albatros, București, 1978.
2. Bria, Ion, *Dicționar de teologie ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
3. Diaconu, F., Diaconu, M., *Dicționar de termeni filosofici ai lui Lucian Blaga*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.
4. *Dicționarul operelor filozofice românești*, Coordonator general Ion Ianoși, coordonatori Vasile Morar, Ilie Pârvu, Dragan Stoianovici, Gheorghe Vlăduțescu, Editura Humanitas, București, 1997.
5. *Dicționar de Filozofie, LAROUSSE*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
6. *Dicționarul General al Literaturii Române, (1), A-B*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.
7. *Dicționarul General al Literaturii Române, (2), C-D*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic București, 2004.
8. *Dicționarul General al Literaturii Române, (3), E-K*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
9. *Dicționarul General al Literaturii Române, (4), L-O*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
10. *Dicționarul General al Literaturii Române, (5), P-R*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2006.
11. *Dicționarul General al Literaturii Române, (6), S-T*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2007.
12. *Dicționarul General al Literaturii Române, (7), Ț-Z*, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2009.
13. *Enciclopedie de Filozofie și Științe umaniste*, Editura All Educațional, București, 2004.
14. Mircea, Ioan, *Dicționar al Noului Testament*, A-Z, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 1984.

15. Păcurariu, Mircea, *Dicționarul Teologilor Români*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.

b. BIOBIBLIOGRAFII:

1. Anghelescu F. Gheorghe, Untea Cristian, *Părintele Dumitru Stăniloae, un urmaș vrednic al patristicii clasice (bio-bibliografie)*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova 2008 (și ediția Editura Enciclopedică București 2013)
2. Alucăi, Aurora, *Lucian Blaga. Biobibliografie*, Biblioteca Central Universitară Mihai Eminescu, Serviciul Bibliografic, Iași, 1979.
3. Popa, Virginia, *Părintele Dumitru Stăniloae. Biobibliografie*, Editura Trinitas a Patriarhiei Române, București, 2013.
4. Vatamaniuc, Dimitrie, *Lucian Blaga 1895-1961. Biobibliografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.
5. Vatamaniuc, Dimitrie, *Lucian Blaga. Contribuții documentare la biografia sa și a operei sale*, Mihai Dascăl Editor, București, 1998.
6. Vatamaniuc, Dimitrie, *Biobibliografia Lucian Blaga și soarta nefericită a unei cărți despre marele poet și filosof*, în vol. *Meridian Blaga, vol. 5, Tom. 2*, Societatea Culturală Lucian Blaga, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2005.

c. TEZE DE DOCTORAT:

1. Corpodean, Laura, *Relația dintre teatru și filosofie la Lucian Blaga*, (teză de doctorat), Universitatea Babeș Bolyai, Cluj Napoca 2012, 208 p., BCU Cluj - cota TEZE 3836.
2. Didu, Mariana, *Lucian Blaga și morfologia culturii*, (teză de doctorat), Universitatea din Craiova, 2008, cota Bibliotecii Naționale a României, V 77721.
3. Dincă, Irina Lucia Mona, *Lucian Blaga – deschideri transdisciplinare. Stil, metaforă, receptare*, (teză de doctorat), Universitatea de Vest din Timișoara, 2012.
4. Pestroiu, Emanuela, *Viziune ortodoxă și relevanță estetică în poezia lui Lucian Blaga*, (teză de doctorat), Universitatea din București, 2009, Biblioteca Centrală Universitară București, Litere, cota: T 859/P53-v.
5. Șendrescu, Adina Ramona, *Eseistica lui Lucian Blaga*, (teză de doctorat), Universitatea din Craiova, 2009, Biblioteca Națională a României, cota: V 82470.

V. LUCRĂRI CU CARACTER SPECIAL:

a. MONOGRAFII ȘI ESEURI MONOGRAFICE:

1. Bălu, Ion, *Opera lui Lucian Blaga*, Editura Albatros, București, 1997.
2. Bălu, Ion, *Viața lui Lucian Blaga*, vol. II, aprilie 1935 – martie 1944, Editura Libra, București, 1996.
3. Bălu, Ion, *Viața lui Lucian Blaga*, vol. IV, Editura Libra, București 1999
4. Băncilă, Vasile, *Lucian Blaga, energie românească*, Editura Marineasa, Timișoara, 1995.
5. Cărlugea, Zenovie, *Lucian Blaga. Studii. Articole. Comunicări. Evocări. Interviu. Comentarii critice*, Editura „Măiastra”, Târgu-Jiu, 2006.

6. Cârlușea, Zenovie, *Lucian Blaga - sfârșit de secol, început de mileniu*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2012.
7. Ciubotea, Daniel, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, *Părintele Stăniloae, om și teolog al rugăciunii. Mărturia unui discipol*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
8. Crainic, Nichifor, *Irineu Mihălcescu, Omul și Opera*, București, 1939.
9. Gomboș, Stelian(coord.), *Omul: Subiect actual al dragostei lui Dumnezeu: Părintele Profesor Dumitru Stăniloae (1903-1993) omagiat prin șase studii teologice*, Editura Cristimpuri, 2013.
10. Gruia, Bazil, *Blaga inedit. Amintiri și documente*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1974.
11. Gruia, Bazil, *Blaga inedit. Efigii documentare*, vol. I, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1981.
12. Gruia, Bazil, *Blaga inedit. Efigii documentare*, vol. II, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1981.
13. Hristodulos, P.F, Arhiepiscop al Atenei și al întregii Grecii, *Părintele Stăniloae ne inspiră pentru misiune*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
14. Husar, Alexandru, *Lucian Blaga – între amintire și actualitate*, Editura Princeps, Iași, 2008.
15. Ierunca, Virgil, *Teologia Dogmatică Ortodoxă a Părintelui Dumitru Stăniloae*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
16. Michiduță, Adrian, *Filosoful Mircea Florian. Biobibliografie*, Editura Grinta, Cluj – Napoca, 2003.
17. Mișu, Achim, *Meandrele adevărului*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1982
18. Moraru, Cornel, *Lucian Blaga – monografie, antologie critică, receptare critică*, Editura Aula, Brașov, 2004.
19. Muthu, Mircea, *Lucian Blaga – dimensiuni răsăritene*, ediția a II-a, Editura Paralela 45, Pitești – București – Brașov – Cluj Napoca – Constanța, 2002.
20. Oprișan, Ion, *Lucian Blaga printre contemporani. Dialoguri adnotate*, Editura Minerva, București, 1987.
21. Pavelescu, Gheorghe, *Lucian Blaga. Evocări și interpretări*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2003.
22. Petreu, Marta, *De la Dumnezeu cel bun la Dumnezeu cel rău, Descartes-Motru-Blaga*, în *Meridian Blaga*, II, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2002, Editor Societatea Culturală „Lucian Blaga”, 2002.
23. Petru, Cristian, *Cunoaștere și existență creatoare*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
24. Pop, Traian, *Lucian Blaga-continuitate și inovație în istoria filosofiei*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
25. Popa, Mircea, *Lucian Blaga și contemporanii săi*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2007.
26. Țugui, Pavel, *Amurgul demiurgilor. Argezi, Blaga, Călinescu*, Editura Floarea Darurilor, București, 1998.
27. Schifirneț, Constantin, *C. Rădulescu Motru. Viața și faptele sale*, vol. II, Editura Albatros, București, 2004.
28. Schifirneț, Constantin, *C. Rădulescu Motru. Viața și faptele sale*, vol. III, Editura Albatros, București, 2005.
29. Stăniloae, Lidia Ionescu, *Lumina faptei din lumina cuvântului. Împreună cu tatăl meu, Dumitru Stăniloae*, Editura Humanitas, București, 2005.

30. Stăniloae, Lidia, *Tatăl meu, Dumitru Stăniloae*, în vol. omagial *Părintele Dumitru Stăniloae – mărturii și evocări*, Editura Cuvântul Vieții a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București, 2013.
31. Tănase, Alexandru, *Lucian Blaga – filosoful poet, poetul filosof*, 1977.
32. Teotist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Un slujitor devotat al Bisericii și teologiei ortodoxe, un mare teolog ortodox al epocii noastre, coloană a teologiei ortodoxe contemporane*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
33. Vaida, Mircea, *Pe urmele lui Lucian Blaga*, Editura Sport - Turism, București, 1982.
34. Ware, Kallistos Episcop de Diokleia, *Experiența lui Dumnezeu în Teologia Dogmatică a Părintelui Dumitru Stăniloae*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.

b. CORESPONDENȚĂ, INTERVIURI, MEMORII:

1. Blaga, Lucian, *Correspondență (A-F)*, Ediție îngrijită, note și comentarii de Mircea Cenușă, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 1989.
2. Brediceanu, Cornelia Blaga, *Jurnale 1919; 1936-1939; 1939-1940; 1959-1960*, Ediție îngrijită și comentată de Dorli Blaga, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008.
3. Cenușă, Mircea, *Interviurile lui Lucian Blaga*, Editura „Școala Albei”, Alba Iulia, 2000.
4. Dumitrescu, Sorin, *7 dimineți cu părintele Stăniloae (convorbiri)”,* Editura Anastasia, București, 2002.
5. Ionescu Stăniloae, Lidia, *Lumina faptei din lumina cuvântului. Împreună cu tatăl meu, Dumitru Stăniloae*, Editura Humanitas, București, 2005.
6. Louth, Andrew, *Teologia Dogmatică Ortodoxă a lui Dumitru Stăniloae*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
7. Mareș, Nicolae, *LUCIAN BLAGA- Epistolarul de la Academia Română*, Editura Altip, Alba Iulia, 2012.
8. Pinteș Ioan, *Bucuria întrebării. Părintele Stăniloae în dialog cu Ioan Pinteș*, Editura Aletheia, Bistrița, 2002.
9. Ritter, Adolf Martin, *În amintirea Părintelui Stăniloae*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
10. Steinhart, Nicolae, *Primejdia mărturisirii, Convorbiri cu Ioan Pinteș*, 1988, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1993.
11. Vasile Băncilă – Lucian Blaga. *Correspondență*, Editura Muzeul Literaturii Române, Editura Istros, Muzeul Brăilei, București, 2001.
12. Vlăduțescu, Gheorghe, *Preot Profesor Dumitru Stăniloae. Profil de filosof*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
13. ****Bucuria întrebării. Părintele Stăniloae în dialog cu Ioan Pinteș*, Editura Aletheia, Bistrița, 2002.
14. *** *LUCIAN BLAGA - Epistolarul de la Academia Română*, de Nicolae Mareș, Editura Altip, Alba Iulia, 2012.
15. *** *Lucian Blaga. Correspondență de familie*, Editura Universal Dalsi, București, 2000.
16. *** *De amicitia. Lucian Blaga – Ion Breazu*, Biblioteca Apostrof, Cluj – Napoca, 1995.
17. ****Domnița nebănuitelor trepte. Epistolar. Lucian Blaga-Domnița Gherghinescu Vania*, Ediție îngrijită, prefată și note de Simona Cioculescu, Muzeul Literaturii Române, București, 1995.

VI. SURSE FILOSOFICE:

1. Afloroaei, Ștefan, *Antinomii ale intelectului ecsatic*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
2. Anghelescu, Gheorghe, *Timp și dincolo de timp. Considerații din antropologia patristică clasică răsăriteană*, Editura Universității București, București, 1997.
3. Brun, Jean, *Neoplatonismul*, traducere de C. Anghelina, Editura Teora, București, 2000.
4. Botez, Angela, *O teorie originală despre spațio-temporalitate, câmp stilistic și creație științifică*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
5. Braga, Corin, *Lucian Blaga. Geneza lumilor imaginare*, prefată de Nicolae Balotă, Institutul European Iași, 1998
6. Cazan, Gh. Al., *Istoria filosofiei românești*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1984.
7. Cătineanu, Tudor, *L. Blaga și D. D. Roșca-personalități complementare ale filosofiei românești*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
8. Cazan, Gheorghe Al., *Raționalismul ecstastic - formă specifică a raționalismului*, în vol. *Lucian Blaga - Cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
9. Chira, Vasile, *Dominantele gândirii cioraniene*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2006.
10. Codoban, Aurel, *Tăcerea divină și comunicarea umană*, în vol. *Meridian Blaga, vol. 5, Tom. 2*, Societatea Culturală *Lucian Blaga*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2005.
11. Costache, Doru, *Rățiunea de a fi a creației în gândirea pr. Dumitru Stăniloae*, în vol. *Dumitru Stăniloae sau Paradoxul Teologiei*, Editura Anastasia, București, 2003.
12. Crainic, Nichifor, *Nostalgie Paradisului*, Editura TipoMoldova, 1994.
13. Dănișor, Gheorghe, *Înțelesuri ale "Diferențialelor divine"*, în vol. *Meridian Blaga, vol. 5, Tom. 2*, Societatea Culturală *Lucian Blaga*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2005.
14. Heidegger, Martin, *Introducere în metafizică*, trad. de Gabriel Liiceanu și Thomas Kleininger, București, Humanitas, 1999.
15. Heidegger, Martin, *Prolegomene la istoria conceptului de timp*, trad. de Cătălin Cioabă, București, Humanitas, 2005.
16. Heitmann, Klaus, *Lucian Blaga – analiza stilistică a românismului*, în vol. *Meridian Blaga, vol. 3*, Societatea Culturală *Lucian Blaga*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj - Napoca, 2003.
17. Isac, Ionuț, *Critica epistemologiei blagiene în viziunea lui Dumitru Isac*, în vol. *Meridian Blaga, vol. 3*, Societatea Culturală *Lucian Blaga*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2003.
18. Motru, Constantin Rădulescu, *Revizuirii și adăugiri – 1943 -*, Editura Floarea Darurilor, București, 1996.
19. Munteanu, Ion, *Mit și filosofie în cosmologia lui Lucian Blaga*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2006.
20. Munteanu, Ironim, *Polemicile lui Lucian Blaga*, Editura Altip, Alba Iulia, 2007.
21. Muscă, Vasile, *Filosofia ideii naționale la Lucian Blaga și D. D. Roșca*, Cluj - Napoca, Editura Biblioteca Apostrof, 1996.
22. Noica, Constantin, *Simple introduceri la bunătatea timpului nostru*, Editura Humanitas, București, 1992.

23. Pătrășcanu, Lucrețiu, *Curențe și tendințe în filosofia românească*, Editura Politică, București, 1971.
24. Petrescu, Alexandru, *Ideea de transcendență la Lucian Blaga*, în vol. *Meridian Blaga*, vol. 5, Tom. 2, Societatea Culturală *Lucian Blaga*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2005.
25. Plămădeală, Antonie, *Cu admirație, cu regrete și cu speranța despre Lucian Blaga – Centenar 1995, Retrospectiva edițiilor Festivalului Internațional „Lucian Blaga” (1983-1994)*, Editura Imago, Sibiu, 1995.
26. Popescu, Ion Mihail, *Patima întru metafizică*, în vol. *Dimensiunea metafizică a operei lui Lucian Blaga*, introducere, comentarii și antologare de Angela Botez, Editura Științifică, București, 1996.
27. Roatiș, Florian, *Și totuși cine a fost Săpunul filosofic?*, în vol. *Meridian Blaga. Comunicări prezentate la sesiunile științifice anuale de la Cluj Napoca, dedicate operei poetice și filosofice a lui Lucian Blaga: 1990*, vol. 8, Tom 2. Filosofie, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2008.
28. Roatiș, Florian, *Petru P. Ionescu și Lucian Blaga: de la elogiul la contestare*, în *Meridian Blaga* vol. 7, Tom 2, Filosofie, Societatea Culturală *Lucian Blaga*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca 2007.
29. Roșca, Dumitru D., *Studii și eseuri filosofice*, Editura Științifică, București, 1970.
30. Sonea, Ciprian, *Fenomenul religios la Lucian Blaga și Emil Cioran*, Editura Limes, Cluj - Napoca, 2011.
31. *Speranția*, Eugeniu, *Système de métaphysique implicite dans les postulats de toute connaissance possible*, Sibiu, 1943.
32. Vlăduțescu, Gheorghe, *Ideație dogmatică, intelect, rațiune*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație, culegere de studii*, Editura Cartea Românească, 1987.
33. Vlăduțescu, Gheorghe, *Descideri către o posibilă ontologie: interpretări la presocratici*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
34. Vlăduțescu, Gheorghe, *Filosofia legendelor cosmogonice românești*, Editura Minerva, București, 1982.

VII. SURSE TEOLOGICE:

1. Anania, Bartolomeu Valeriu, *Apa cea vie a Ortodoxiei*, Editura Renașterea, Cluj - Napoca, 2002.
2. Baconsky, Teodor, *Puterea Schismei*, Editura Anastasia, București, 2001.
3. Baconsky, Teodor, *Dumitru Stăniloae și capcana clasicizării*, în vol. *Centenar Părintele Dumitru Stăniloae (1903-2003) - „Dumitru Stăniloae sau Paradoxul Teologiei”*, volum coordonat de Teodor Baconsky și Bogdan Tătaru Cazaban, Editura Anastasia, București, 2003.
4. Bartoș, Emil, *Conceptul de îndumnezeire în teologia lui Dumitru Stăniloae*, Editura Institutul Biblic “Emanuel”, Oradea, 1999 (și ediția 2002).
5. Bel, Valer, *Dogmă și propovăduire*, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1994.
6. Bielawski, Maciej, *Părintele Dumitru Stăniloae - O viziune filocalică despre lume*, Editura Deisis, Sibiu, 1998.
7. Bria, Ion, *Spațiul nemuririi sau Eternizarea umanului în Dumnezeu, în viziunea teologică și spirituală a Părintelui Stăniloae*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1994.
8. Caragiu, Florin, *Antropologia iconică reflectată în opera Părintelui Dumitru Stăniloae*, Editura Sofia, București, 2007.
9. Ciubotea, Daniel, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, *O dogmatică pentru omul de azi*, în vol. „Centenar Părintele Dumitru Stăniloae” (1903-2003) - „Dumitru Stăniloae sau Paradoxul

- Teologiei'', volum coordonat de Teodor Baconsky și Bogdan Tătaru Cazaban, Editura Anastasia, București, 2003.
10. Clément, Olivier, *Dumitru Stăniloae, La genie de l'Orthodoxie*, Ed. Desclee de Brouwer, Paris, 1985.
 11. Coman, Constantin, *Prin fereastra bisericii sau o lectură teologică a realității*, Editura Bizantină, București, 2007.
 12. Costache, Doru, *Colocviul fără sfârșit. Rațiunea de a fi a creației în gândirea părintelui Dumitru Stăniloae*, în vol. „Centenar Părintele Dumitru Stăniloae'' (1903-2003) - „Dumitru Stăniloae sau Paradoxul Teologiei'', volum coordonat de Teodor Baconsky și Bogdan Tătaru Cazaban, Editura Anastasia, București, 2003.
 13. Crouzel, Henri, *Origen. Personajul – Exegețul - Omul duhovnicesc - teologul*, traducere de Cristian Pop, Editura Deisis, Sibiu, 1999.
 14. Drăgulin, Gheorghe I., *Iubite-voi Doamne. Pagini de publicistică religioasă*, Editura All Educational, București, 1995.
 15. Frunză, Sandu, *O antropologie mistică*, Editura Omniscop, Craiova 1996
 16. Henkel, Jorgen, *Îndumnezeire și etică a iubirii în opera părintelui Dumitru Stăniloae*, trad. Ioan Ică, jr. Editura Deisis, Sibiu, 2003.
 17. Ică, Ioan jr., *Părintele Dumitru Stăniloae – „Clasic'' al teologiei secolului XX*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
 18. Ioja, Cristinel, *Dogmatică și dogmaști*, Editura Marineasa, Timișoara 2008.
 19. Joantă, Serafim, *Părintele Dumitru Stăniloae și isihasmul românesc în secolul al XX-lea*, în vol. *Centenar Părintele Dumitru Stăniloae (1903-2003) - „Dumitru Stăniloae sau Paradoxul Teologiei''*, volum coordonat de Teodor Baconsky și Bogdan Tătaru Cazaban, Editura Anastasia, București, 2003.
 20. Louth, Andrew, *Teologia Dogmatică Ortodoxă a lui Dumitru Stăniloae*, în vol. *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
 21. Louth, Andrew, *Maximus the Confessor*, Routledge, London and New York, 1996.
 22. Louth, Andrew, *Dionisie Areopagitul. O introducere*, studiu introductiv de diac. Ioan Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1997.
 23. Martin, Constantin, *Înrîurirea spiritului indic asupra filosofiei lui Lucian Blaga*, în vol. *Lucian Blaga – cunoaștere și creație*, culegere de studii, Editura Cartea Românească, 1987.
 24. Micu, Dumitru, „*Gândirea'' și gândirismul. Momente și sinteze*, Editura Minerva, București 1975
 25. Miller, Charles, *The Gift of the World. An Introduction to the Theology of Dumitru Staniloae*, T&T Clark, Edinburgh, Scotland 2000
 26. Moșoiu, Ion, *Taina prezenței lui Dumnezeu în viața umană. Viziunea creatoare a pr. prof. Dumitru Stăniloae*, ediția a – II - a, Editura Paralela 45, 2002.
 27. Nicolescu, Costion, *Teologul în cetate. Părintele Stăniloae și aria politicii*, Editura Christiana, București, 2003.
 28. Oprescu, Daniel, *Dialogul Ortodoxie – Catolicism în viziunea teologică a Părintelui Stăniloae*, Editura Ars Docendi, București, 2008.
 29. Plămădeală, Antonie, *Some lines on Fr. Stăniloae's Theology*, „The Altar Almanah'', London, 1970.
 30. Popescu, Dumitru, *Omul fără rădăcini*, Editura Nemira, București, 2001.

31. Popescu, Dumitru, *Teologie și Cultură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.
32. Popescu, Dumitru (coordonator), *Știință și Teologie. Preliminarii pentru dialog*, Editura Eonul dogmatic, București, 2001.
33. Popescu, Ion, *Teologia trinitară Ortodoxă. Expresia ei în teologia românească*, Editura Universității din Pitești, 2000.
34. Popescu, Ion Mihail, *O perspectivă românească asupra teoriei culturii și valorilor. Bazele teoriei culturii și valorilor în sistemul lui Lucian Blaga*, Editura Eminescu, București, 1980.
35. Răducă, Vasile, *Antropologia Sfântului Grigore de Nyssa*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.
36. Rezuș, Petru, *Teologia Ortodoxă Contemporană*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1989.
37. Roberson, Ronald G., *Dumitru Stăniloae on Christian Unity*, in *Dumitru Stăniloae: Tradition and Modernity in Theology*, The Center for Roumanian Studies, Iași-Oxford-Palm Beach Portland, 2002.
38. Rogobete, Silviu Eugen, *O ontologie a iubirii. Subiect și Realitate Personală supremă în gândirea teologică a părintelui Dumitru Stăniloae*, Editura Polirom, Iași, 2001.
39. Teșu, Ioan C., *Lumea, Rugăciunea și Asceza în Teologia Părintelui Stăniloae*, Trinitas, Iași, 2003.
40. Thunberg, Lars, *Man and the Cosmos. The Vision of St. Maximus the Confessor*, St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, 1985.
41. Thunberg, Lars, *Microcosm and Mediator. The Theological Anthropology of Maximus the Confessor*, Open Court, Chicago and La Salle, 1995.
42. Toma, Ștefan Lucian, *Tradiție și actualitate la Pr. Dumitru Stăniloae*, Editura Agnos, Sibiu, 2008.
43. Voinea, Daniel, *Omul în învățătura Sfântului Grigorie de Nyssa*, Brăila, 2009.
44. Zizioulas, Ioannis, *Ființa eclesială*, traducere de Aurel Nae, Editura Bizantină, București, 1996.
45. ****Părintele Dumitru Stăniloae, teolog al profunzimilor*, volum îngrijit de pr. Cătălin Pălimaru, Editura Renașterea, Cluj - Napoca, 2012.
46. ****Ne vorbește Părintele Dumitru Stăniloae. Nouă convorbiri realizate de arhimandritul Ioanichie Bălan*, 1993.

VIII. LUCRĂRI CU CARACTER GENERAL:

1. Balotă, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX*, Editura Minerva, București, 1976.
2. Călinescu, George, *Istoria Literaturii Române de la origini până în prezent*, ediția a II-a, ediție și prefață de Al. Piru, Editura Minerva, București, 1982.
3. Crohmălniceanu, Ovid. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974.
4. Doinaș, Ștefan Augustin, *Poezie și modă poetică*, Editura Eminescu, București, 1972.
5. George, Alexandru, *Reveniri, restituiri, revizui*, Editura Cartea Românească, București, 1999.
6. George, Sergiu Al., *Arhaic și universal*, Editura Eminescu, București, 1981.
7. Lovinescu, Eugen, *Istoria Literaturii Române Contemporane*, vol. I, Editura Minerva, București, 1981.

8. Lovinescu, Monica, *La apa Vavilonului*, vol. II, 1960-1980, Editura Humanitas, București, 2001.
9. Ornea, Zigu, *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea*, Editura Eminescu, București, 1980.
10. Paleologu, Alexandru, *Spiritul și litera*, Editura Cartea Românească, București, 2007.
11. Plămădeală, Antonie, *De la Alecu Russo, Eminescu și Goga, la Blaga, Stăniloae și Nicolae de la Rohia*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu, 1997.
12. Pleșu, Andrei, *Parabolele lui Iisus: adevărul ca poveste*, Editura Humanitas, București, 2012.
13. Popa, Mircea, *Momente din receptarea poeziei blagiene în Transilvania: cazul Tribunei de la Brașov (1941-1944)*, în vol. *Meridian Blaga IV*, Societatea culturală *Lucian Blaga*, Casa cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2004.
14. Pop, Ion, *Lucian Blaga. Universul liric*, Editura Cartea Românească, București, 1981.
15. Pop, Ion, *Recapitulări*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
16. Popa, Grigore, *Peisaj ardelean*, Editura „Miron Neagu”, Sighișoara, 1943.
17. Popescu, Ion Mihail, *Personalități ale culturii românești*, Editura Eminescu, București, 1987.
18. Rebreanu, Vasile, Scorobete, Miron, *Cu microfonul dincolo și dincoace de Styx*, vol. I, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1979.
19. Selejan, Ana, *Trădarea intelectualilor. Reeducare și prigoană*, Ediția a I-a, Editura Cartea Românească, București, 2005.
20. Valerian, I., *Cu scriitorii prin veac*, Editura pentru Literatură, București, 1967.
21. Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, prefață, tabel cronologic și indice de nume de Henri Zalis, Editura Albatros, 1978.
22. Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, II, București, 1965.
23. Vrancea, Ileana, *Tradiții ale criticii literare marxiste din România. Studii și antologie*, Editura Politică, București, 1962.
24. ****Fiecare în rândul cetei sale. Pentru o teologie a neamului*, (Nichifor Crainic, Dumitru Stăniloae, Răzvan Codrescu, Radu Preda), Editura Christiana, București, 2003.
25. *** *Mărturisiri literare*, ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu, Editura Minerva, București, 1971.
26. ****Literatura română. Crestomanție de critică și istorie literară*, coordonatori Titus Moraru și Călin Manilici, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1983.

IX. ARTICOLE ȘI STUDII ÎN PERIODICE, ZIARE, REVISTE:

1. Afloroaei, Ștefan, *Lucian Blaga și fenomenologia dualității originare*, în Rev. „Opinia”, nr. 3, 1978
2. Albu, Corneliu, *De vorbă cu Lucian Blaga*, în Rev. „Patria”, XVII, nr. 29, februarie 1935
3. Anghelescu, Gheorghe F., *Problematika antropologică în opera Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Mitropolia Olteniei”, nr. 4-6, 1991
4. Apostol, Pavel, *Lucian Blaga polemist și câteva reflecții asupra discuției filosofice*, în Rev. „România Literară”, anul II, nr. 19, joi 8 mai 1969
5. Bagdasar, Nicolae, *O pildă generațiilor care vin*, în „Timpul”, anul VII, vineri 5 noiembrie 1943

6. Balotă, Nicolae, *Magul tăcut*, în Rev. „Apostrof, anul VI, nr. 5/617, 1955
7. Bel, Valer, *Teologia mărturisitoare a părintelui Dumitru Stăniloae și receptarea ei în teologia academică românească*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
8. Blaga, Lucian, *Începuturile și cadrul unei prietenii*, în Rev. „Gândirea”, anul XIX, aprilie, nr. 4, 1940
9. Blaga, Lucian, *Nichifor Crainic*, în Rev. „Gândirea”, anul XX, iunie, nr. 6, 1941
10. Blaga, Lucian, *Excurs sentimental*, I, „Manuscriptum”, VIII, nr. 3, 1977
11. Blaga, Lucian, *Excurs sentimental*, III, în „Manuscriptum”, IX, nr. 1, 1978
12. Blaga, Lucian, *Trei scrisori asupra fenomenologiei*, în „Revista de filosofie”, XIII, nr. 12, decembrie 1966
13. Blaga, Lucian, *De la cazul Grama la tipul Grama*, în Rev. „Saeculum”, anul I, mai-iunie 1943, nr. 3
14. Blaga, Lucian, *Săpunul filosofic*, în Rev. „Saeculum”, anul I, iulie – august 1943, nr. 4
15. Blaga, Lucian, *Sancta Simplicitas*, în Rev. „Saeculum”, anul II, nr. 1, ianuarie – februarie, 1944
16. Blaga, Lucian, *Despre viitorul filosofiei românești*, în Rev. „Saeculum”, anul I, nr. 1, 1943
17. Boboc, Alexandru, *Ideea de transcendență: perspectivă metafizică și perspectivă teologică*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie 2003
18. Bria, Pr. Prof. Ion, *Experiența lumii în teologia ortodoxă actuală. Contribuția pr. prof. D. Stăniloae*, în Rev. „Biserica Ortodoxă Română”, anul XCVIII, nr. 9-10, 1980
19. Bria, Pr. Prof. Ion, *Omagiu Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, la împlinirea vârstei de 75 ani*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XXX, nr. 4, octombrie-decembrie 1978
20. Bria, Pr. Prof. Ion, *Spațiul îndumnezeirii. Eternizarea umanului în Dumnezeu, în viziunea teologică a părintelui Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
21. Buchiu, Pr. Ștefan, *Cosmologia în opera Părintelui Stăniloae și implicațiile ei ecologice*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie 2003
22. Buchiu, Pr. Ștefan, *Receptarea operei Părintelui Dumitru Stăniloae în teologia academică românească*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
23. Caraza, Diac. Asist. Ioan, *Lumea ca dar al lui Dumnezeu – coordonată esențială a teologiei pr. Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
24. Cădea, Virgil, *Receptarea operei Părintelui Stăniloae în cultura românească*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
25. Cenușă, Mircea, *Lucian Blaga către Nichifor Crainic*, în „Manuscriptum”, XXVI, nr. 104, 1995
26. Chira, Vasile, *Prolegomene la o metafizică creștină*, în „Telegraful Român”, anul 161, nr. 1-4, marți 15 ianuarie 2013
27. Ciachir, Dan, *Omul și lucrarea sa*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
28. Ciachir, Dan, *Părintele Stăniloae, un mărturisitor al valorilor răsăritului*, în Rev. „Renașterea”, nr. 10, octombrie 1995
29. Cioran, Emil, *Filocalia*, în „România Liberă”, an XLIX, nr. 14440, serie nouă, nr. 406, 25-26 mai 1991
30. Clejani, D. N., *Note despre Lucian Blaga*, în „Viața”, anul II, nr. 589, sâmbătă 5 decembrie 1942
31. Clément, Olivier, *Le Renouveau de l'Eglise, Un Point de vue Orthodoxe*, dans la „Contacts”, 48/1964
32. Clément, Olivier, *Cel mai mare teolog ortodox al secolului XX*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie 2003

33. Coman, Constantin, *Interviu cu Părintele Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Studii Teologice”, seria a III-a, anul IX, nr. 1, ianuarie-martie 2013
34. Coman, Vasile, *Ortodoxie și Românism*, în Rev. „Tribuna”, anul I, nr. 2, iulie 1941
35. Constantinescu, Pompiliu, *Lucian Blaga polemist*, în Rev. „Vremea”, nr. 705, anul XV, 1943
36. Constantinescu, Pompiliu, *Lucian Blaga: Eonul dogmatic*, în Rev. „Vremea”, IV, nr. 214 din 22 noiembrie 1931
37. Costache, Doru, *Raționalitate și mișcare la Părintele Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
38. Crainic, Nichifor, *Modul teandriei*, în Rev. „Gândirea”, anul XIX, nr. 1, ianuarie 1940
39. Crainic, Nichifor, *Lucian Blaga dramaturg*, în Rev. „Gândirea”, anul XXI, iunie-iulie, nr. 6, 1942
40. Crainic, Nichifor, *Transfigurarea românismului*, în Rev. „Gândirea”, XXII, nr. 4, aprilie 1943
41. Crainic, Nichifor, *Iulian Apostatul*, în Rev. „Gândirea”, anul XXII, nr. 3, martie 1943
42. Crainic, Nichifor, *Eonul dogmatic*, în Rev. „Gândirea”, X, nr. 12, decembrie 1930
43. Crainic, Nichifor, *Și când încă nu suntem bătrâni*, în Rev. „Gândirea”, X, nr. 12, decembrie 1930
44. Daniel, I.P.S., Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Părintele Stăniloae – creator al unei sinteze neo-patristice în teologia ortodoxă contemporană*, în Rev. „Studii Teologice”, seria a II-a, anul I, nr. 1, ianuarie-martie 2005
45. Dariani, Sergiu, *Lucian Blaga: „Religie și Spirit”*, în „Sfarmă-piatră”, anul IX, nr. 385, 26 martie 1942
46. Deleanu, Paul Costin, *Răspuns la Eonul dogmatic – scrisoare deschisă d-lui Lucian Blaga*, în Rev. „Floarea de Foc”, anul I, nr. 3, 23 ianuarie 1932
47. Dicu, Elena Grațiela, *Nichifor Crainic – începutul afirmării*, în Rev. „Argeș” anul XIII, nr. 8 (374), august 2013
48. Drăgulin, Gheorghe I., *Un mare filosof creștin: Pr. Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Curierul românesc”, II, 1990, nr. 20-21
49. Drăgulin, Gheorghe I., *Recunoașterea supremă în țară a valorii unui teolog și filosof creștin*, în Rev. „Biserica Ortodoxă Română”, anul XCVIII, nr. 5-6, 1990
50. Drăgulin, Gheorghe I., *Un teolog român de mare prestigiu din zilele noastre*, în Rev. „Panorama roumanie”, 1, (17), 1993
51. Drăgulin, Gheorghe I., *Biserica Ortodoxă Română și prigoana comunistă*, în Rev. „Vestitorul Ortodoxiei Românești”, II, (1-30 aprilie), nr. 7-8, 1990
52. Dumitru, Anton, *Marin Ștefănescu, un filosof al ridiculului și o rușine a universității*, în „Lumea Românească”, anul I, nr. 127, 6 octombrie 1937
53. Enăchescu, Dr. Constantin, *Contribuția pr. prof. acad. Dumitru Stăniloae la edificarea unei filosofii antropologice creștin-ortodoxe*, în Rev. „Ortodoxia”, anul. XLV, nr. 3-4, 1993
54. Enăchescu, Dr. Constantin, *Persoana umană ca mister*, în Rev. „Ortodoxia” anul XLIV, nr. 1-2, ianuarie-iunie, 1992
55. Frunză, Sandu, *Aspecte ale polemicii Blaga-Stăniloae în jurul definirii religiei*, în „Revista Filosofică”, anul XLVIII, nr. 5-6, 2001
56. Galeriu, Pr. Prof. Dr. Constantin, *Revelația și educația*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, iulie-decembrie, 1993
57. Grigurcu, Gheorghe, *Polemica lui Blaga*, în Rev. „România Literară”, nr. 34/29 august 2008

58. Grigurcu, Gheorghe, *E bine că nu avem Premiul Nobel?*, în „România Liberă”, 21 decembrie 1999
59. Gruia, Lucian, *Ciprian Sonea – Fenomenul religios la Lucian Blaga și Emil Cioran*, în Rev. „Caiete Silvine”, revistă de cultură sub egida Uniunii Scriitorilor din România, nr. 96, ianuarie 2013
60. Holbea, Gheorghe, *Consecințele teoriei sofistice a lui Serghe Bulgakov în hristologie în analiza Părintelui Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie, 2003
61. Iancu, Dorin Demostene, *Părintele Stăniloae în lumina unor documente noi*, în Rev. „Studii Teologice”, seria a III-a, anul IX, nr. 1, ianuarie-martie 2013
62. Ică, Ioan I., *Spiritualitate creștină. Filosofia lui Lucian Blaga din perspectivă teologică*, în Rev. „Discobulul”, Alba Iulia, nr. 4, 1990
63. Ierunca, Virgil, *Catalog. Lucian Blaga*, în „Timpul”, anul VII, joi 18 februarie 1943
64. Ignat, Nestor, *Cazul Blaga*, în „Viața Românească”, nr. 1, 1946
65. Iloaie, Ștefan, *Ascetica și Mistica în teologia Părintelui Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie 2003
66. Iloaie, Ștefan, „Eu, tu și el...” - sau despre relația ca taină. *Aproapele și responsabilitatea față de el, în gândirea părintelui Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
67. Ionescu, Dumitru Horia, *Teologia de zi cu zi*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
68. Ionescu, Petru P., *Despre gândirea magică*, în Rev. „Gândirea”, anul XX, nr. 7, septembrie 1941
69. Ionescu, Petru P., *Însemnări despre sufletul românesc*, în Rev. „Gândirea”, nr. 7, septembrie 1941
70. Ionescu, Petru P., *Religie și Spirit*, în Rev. „Gândirea”, anul XXI, nr. 4, aprilie 1942
71. Ionescu, Petru P., *Metafizica Ortodoxiei*, în Rev. „Gândirea”, anul XXII, nr. 6, iunie-iulie, 1943
72. Irineu, Mitropolitul Moldovei, *Eonul dogmatic*, în Rev. „Cetatea Moldovei”, anul II, vol. III, nr. 131 octombrie, 1941
73. Isac, Dumitru, *Lucian Blaga-teoretician al cunoașterii*, în „Freamătul școalei”, IV, nr. 5-6, mai-iunie, 1938
74. Isac, Dumitru, *Lucian Blaga polemist*, în Rev. „Symposion”, anul III, nr. 3-4, iulie, 1944
75. Isac, Dumitru, *Diferențialele divine – considerații critice*, în „Revista de Filosofie”, nr. 2, aprilie-iunie, 1940
76. Isac, Dumitru, *Răspuns revistei „Saeculum”*, în Rev. „Symposion”, anul III, nr. 2, octombrie 1943
77. Isac, Dumitru, *Părintele Stăniloae și Lucian Blaga*, Însemnări, în Rev. „Symposion”, anul III, nr. 1, iunie 1943
78. Isac, Dumitru, *Însemnări. Iisus Hristos sau restaurarea omului, de pr. D. Stăniloae – recenzie*, în Rev. „Symposion”, anul III, nr. 2, octombrie 1943
79. Isac, Dumitru, *Lucian Blaga și Marele Anonim*, în Rev. „Symposion”, anul III, nr. 1, iunie, 1943
80. Iubu, Mihai, *Amintiri despre Lucian Blaga. Împăcarea de la Sibiu*, în Rev. „Apostrof”, anul XVIII, nr. 3, 2007
81. Leontescu, Alexandru, *Ilariu Dobridor – Decăderea dogmelor*, în Rev. „Gândirea”, anul XX, nr. 7, septembrie 1941
82. Liiceanu, Gabriel, *Academia Română. Considerați că Academia Română a făcut ce era moral obligată pentru recuperarea filosofiei românești? Unde ar trebui să ne regăsim filosofii?*, în Rev. „22”, anul III, nr. 8 (109), 28.02. – 05.03. 1992

83. Lungu, Eugen, *Blaga și muza sa tutelară*, în Rev. „Contrafort”, anul XVII, nr. 9-10 (203-204), septembrie-octombrie 2011
84. Manoliu, Petru, *Un act de solidaritate împotriva blagismului*, în „Timpul”, anul VII, vineri 5 noiembrie 1943
85. Marc-Antoine Costa de Beauregard, *Hristos, supremul ipostas între ipostasurile create, la Părintele Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, seria a II-a, anul V, nr. IV, octombrie-decembrie 2013
86. Marcu, Grigorie T., *O carte care nu trebuia scrisă: Religie și Spirit, de d-l Lucian Blaga*, în Rev. „Revista Teologică”, XXXII, nr. 5-6, mai iunie 1942
87. Marcu, Grigorie T., *Mythos – De la epistolele pastorale și până la d-l Lucian Blaga*, în „Anuarul XVIII 1941-1942”, Sibiu 1942
88. Marcu, Grigorie T., *Sterie Diamandi - Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului* (recenzie), în „Revista Teologică”, anul XXXII, nr. 5-6, mai – iunie 1942
89. Marcu, Grigorie T., *Lucian Blaga – Știință și Creație, Sibiu, Editura Dacia Traiană S. A. 1942, 222 p. – recenzie*, în Rev. „Revista Teologică”, XXXIII, nr. 7-8, iulie-august 1943
90. Marcu, Grigorie T., *Note*, în „Revista Teologică”, XXXIII, nr. 5-6, mai – iunie, 1943, Sibiu
91. Marinescu, Adrian, *Corespondența inedită a Părintelui Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Studii Teologice”, seria a III-a, anul IX, nr. 1, ianuarie – martie 2013
92. Marinescu, Adrian, *Logos și logoi. Gândirea teologică a sfântului Maxim Mărturisitorul cu privire la rațiunile dumnezeiești (plasticizate), potrivit comentariului său la rugăciunea „Tatăl nostru”, și receptarea ei la pr. Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
93. Marini, Ioan, *Dumnezeu descoperit—sau marele Anonim?*, în „Misionarul vieții creștine”, anul II, nr. 30-31, 21-28 iulie 1940, Cluj
94. Micu, Constantin, *Teologie și filosofie*, în Rev. „Symposion”, anul III, nr. 2, octombrie 1943
95. Motru, Constantin Rădulescu, *Ofensiva ontra filosofiei științifice*, în „Revista Fundațiilor Regale”, X, nr. 7, iulie 1943
96. Naghiu, Iosif E., *Lucian Blaga: „Religie și spirit”*, în „Viața”, II, nr. 364, 22 aprilie 1942
97. Naghiu, Iosif E., *Cronica filosofică. Două discuții*, în „Luminătorii”, anul VII, nr. 7-8, iulie – august 1943
98. Neacșu, Vasile, *Teologia cosmosului și îndumnezeirea omului. Viziunea Părintelui Stăniloae*, în „Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna”, Universitatea Lucian Blaga Sibiu, serie nouă, anul V (XXX), Editura Universității Lucian Blaga – Sibiu, 2004-2005
99. Nicolae, Mitropolitul Ardealului, *Amintiri*, în Rev. „Steaua”, XVII, nr. 7, iulie 1966
100. Nicolescu, Costion, *Părintele Dumitru și țărani*, în Rev. „Ortodoxia”, anul V, nr. 4, octombrie-decembrie 2013
101. Nicolescu, Costion, *Părintele Dumitru Stăniloae – om familiar cu Dumnezeu*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
102. Noica, Constantin, *La o antologie filosofică*, în „Steaua”, XXXVI, nr. 2, februarie 1985
103. Noica, Constantin, *Filosofia lui Blaga*, în „Transilvania”, XIV, nr. 4, aprilie 1985
104. Noica, Constantin, *Sistemul lui Lucian Blaga în lumina veacului XX*, în „Viața Românească”, an LXXXI, nr. 3-4, martie-aprilie, 1986
105. Oană, Ion, *Lucian Blaga: „Religie și spirit”*, în Rev. „Tribuna”, anul V, nr. 306, miercuri 22 aprilie 1942
106. Oană, Ion, *Lucian Blaga și problemele credinței*, în „Universul literar”, anul LI, nr. 25, 20 iunie 1942
107. Oprișan, Ion, *Lucian Blaga. Contribuții biografice*, în Rev. „Revista de Istorie și Teorie Literară”, nr. 3/1970

108. Opreșan, I., Gr., *Vitrina cărții - Dumitru Stăniloae – Poziția d-lui L. Blaga față de creștinism și Ortodoxie, Sibiu, 1942*, în Rev. „Tribuna Avânturilor”, anul VII, septembrie – octombrie, nr. 9-10, 1942
109. Pălimaru, Cătălin, *Părintele Stăniloae și întoarcerea la Sfinții Părinți*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie, 2003
110. Petcu, Adrian Nicolae, *Aspecte inedite privind arestarea, condamnarea și detenția Părintelui Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Studii Teologice”, seria a III-a, anul IX, nr. 1, ianuarie-martie 2013
111. Peteanu, Doina, *O dimineată cu d-l Lucian Blaga*, în „Viața”, anul II, nr. 397, luni 25 mai 1942
112. Petrovici, Ion, *Considerații cosmogonice*, în Rev. „Gândirea”, XIX, nr. 9, septembrie 1940
113. Petrovici, Ion, *Un cugetător personal și un admirabil tip uman*, în „Timpul”, anul VII, vineri 5 noiembrie 1943
114. Petrovici, Ion, *O privire ocazională asupra operei lui Lucian Blaga*, în Rev. „Convorbiri literare”, LXX, nr. 6-7, iunie-iulie 1937
115. Pinte, Ioan, *O întâlnire cu Părintele Stăniloae*, în Rev. „Renașterea”, nr. 9, septembrie 1990
116. Pleșu, Andrei, *Academia Română. Considerați că Academia Română a făcut ce era moral obligată pentru recuperarea filosofiei românești? Unde ar trebui să ne regăsim filosofi?*, în Rev. „22”, anul III, nr. 8 (109), 28.02. – 05.03. 1992
117. Pop, Licu, *Lucian Blaga: „Religie și spirit”*, în Rev. „Luceafărul”, anul II, nr. 6, iunie 1942
118. Popa, Mircea, *Blaga în actualitate*, în Rev. „Tribuna”, anul XI, nr. 234, 1-15 iunie 2012
119. Popescu, Dumitru, *Esența sintezei dogmatice a Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Studii Teologice”, anul XXXV, nr. 7-8, iulie-octombrie, 1983
120. Popescu, Dumitru, *Centralitatea lui Hristos în gândirea Părintelui Stăniloae. Importanța ei pentru creștinism și lumea actuală*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie – decembrie, 2003
121. Preda, Radu, *Zece capete despre Părintele Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
122. Rad, Ilie, *Primim: puricele din cămașă*, în Rev. „România Literară”, nr. 7/ 2009
123. Radu, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *O culme actualizată a teologiei patristice*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
124. Remete, Pr. Prof. Dr. George, *Observații privind specificul gândirii Părintelui Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie – decembrie, 2003
125. Rezuș, Petru, *Prolegomene la o istorie a filosofiei religioase românești*, în Rev. „Altarul Banatului”, I, nr. 1-2, ianuarie-februarie, 1944
126. Rezuș, Petru, *Prot. Stav. Dr. Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Altarul Banatului” – Caransebeș 1944, anul I, nr. 1-2, ianuarie – februarie 1944
127. Rezuș, Petru, *Religie și Spirit*, în Rev. „Foaia Diecezană”, Caransebeș, anul LV, nr. 23, 7 iunie 1942
128. Roatiș, Florin, *Opinii. Despre polemica Blaga – Motru*, în Rev. „România Literară”, nr. 4/30 ianuarie 2009
129. Roatiș, Florin, *Petru P. Ionescu și Lucian Blaga*, în Rev. „Nord Literar”, nr. 5 (48), mai 2007
130. Sandu, Ștefan, *Teologia Mărturisirilor de credință luterane și ortodoxei*, teză de doctorat (partea a II-a), în Rev. „Ortodoxia”, anul XLIII, Nr. 4, octombrie-decembrie 1991
131. Sârbu, Cornelii, *Istoria unei dispute. De la cartea „Religie și spirit” și până la revista „Saeculum”*, în „Revista Teologică”, anul XXXIII, nr. 5-6, mai-iunie 1943

132. Sonea, Ciprian, *Geneza mitosofiei Marelui Anonim*, în Rev. „Apostrof”, revistă a Uniunii Scriitorilor, anul XXI, nr. 5, 2010, (240)
133. Soricu, V. I. U., *Poezia cehă și Lucian Blaga*, în „Curentul”, XI, nr. 3916 – 25 decembrie 1938; nr. 3917 – 28 decembrie 1938; nr. 3918 – 29 decembrie 1938
134. Sorohan, Elvirei, *Însemnări. Lucian Blaga pamfletar*”, în Rev. „România Literară”, anul XXXIV, nr. 23, 13.06.2001-19.06.2011
135. Stanca, Radu, *Lucian Blaga: Religie și Spirit*, în Rev. „Transilvania”, 73, nr. 5, mai 1942
136. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (I). Românism și Ortodoxie*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 22, 31 mai 1942
137. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (II). Religie și stil*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 23, 7 iunie 1942
138. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (III). O filosofie religioasă anticreștină*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 24, 14 iunie 1942
139. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (IV). Definiția religiei (1)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 25, 21 iunie 1942
140. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (V). Definiția religiei (2)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 26, 28 iunie 1942
141. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (VI). Definiția religiei (3)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 27, 5 iulie 1942
142. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (VII). Adevărul religiei (1)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 28, 12 iulie 1942
143. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (VIII). Adevărul religiei (2)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 29, 19 iulie 1942
144. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (IX). Adevărul creștinismului (1)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 31, 2 august 1942
145. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (X). Adevărul creștinismului (2)*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 32, 9 august 1942
146. Stăniloae, Dumitru, *Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie (XI). Ortodoxia românească și mitul domnului Blaga*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 33, 16 august 1942
147. Stăniloae, Dumitru, *Darul lui Dumnezeu către noi*, în Rev. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, anul XLVI, nr. 3-6, 1970
148. Stăniloae, Dumitru, *Iubirea învinge moartea*, în Rev. „Telegraful Român”, anul LXXXIX, 17, 20 aprilie 1941
149. Stăniloae, Dumitru, *Gândirea, la douăzeci de ani*, în Rev. „Telegraful Român” an XC, nr. 5, 1 februarie 1942
150. Stăniloae, Dumitru, *Iisus cel nebirit*, în Rev. „Telegraful Român”, an XC, nr. 16, 19 aprilie 1942
151. Stăniloae, Dumitru, *Suprema valorificare a semenului*, în Rev. „Telegraful Român”, an XC, nr. 20, 17 mai 1942
152. Stăniloae, Dumitru, *Desfășințarea sectelor*, Rev. „Telegraful Român”, an XCI, nr. 2, 10 ianuarie 1943
153. Stăniloae, Dumitru, *Bibliografie (recenzie la cartea Studii istorico-filosofice, de Ion Petrovici*, în Rev. „Telegraful Român”, an XCI, nr. 3, 17 ianuarie 1943
154. Stăniloae, Dumitru, *Supraistoria noastră*, în Rev. „Telegraful Român”, an XCI, nr. 18, 2 mai 1943

155. Stăniloae, Dumitru, *Transparența Bisericii în viața sacramentală*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XXII, nr. 4, 1970
156. Stăniloae, Dumitru, *Rolul Ortodoxiei în formarea și păstrarea ființei poporului român și a unității naționale*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XXX, nr. 4, octombrie-decembrie 1978
157. Stăniloae, Dumitru, *Ortodoxie și Națiune*, în Rev. „Gândirea”, anul XIV, nr. 2, februarie 1935
158. Stăniloae, Dumitru, *Opera teologică a lui Nichifor Crainic*, în Rev. „Gândirea”, anul XIX, nr. 4, aprilie 1940
159. Stăniloae, Dumitru, *Noțiunea dogmei*, în Rev. „Studii Teologice”, anul XVI, nr. 9-10, noiembrie – decembrie 1964
160. Stăniloae, Dumitru, *Legătura dintre Euharistie și iubirea creștină*, în Rev. „Studii Teologice”, anul XVII, nr. 1-2, ianuarie – februarie 1965
161. Stăniloae, Dumitru, *Atitudini. O victimă a gândomaniei*, în Rev. „Revista Teologică”, XXXIII, nr. 5-6, mai – iunie 1943
162. Stăniloae, Dumitru, *A fi fierbinte...*, în Rev. „Telegraful Român”, an XC, nr. 34, 23 august 1942
163. Stăniloae, Dumitru, *Biserica Ortodoxă a Transilvaniei*, în Rev. „Telegraful Român”, an XC, nr. 37, 13 septembrie 1942
164. Stăniloae, Dumitru, *Ortodoxia, lumina lumii și inima neamului*, în Rev. „Telegraful Român”, an LXXXVIII, nr. 11, 1940
165. Stăniloae, Dumitru, *Cosmologia Dlui Lucian Blaga (1)*, în Rev. „Telegraful Român”, anul, LXXXVIII, nr. 21, 19 mai 1940
166. Stăniloae, Dumitru, *Cosmologia Dlui Lucian Blaga (2)*, în Rev. „Telegraful Român”, anul, LXXXVIII, nr. 22, 26 mai 1940
167. Stăniloae, Dumitru, *Cosmologia Dlui Lucian Blaga (3)*, în Rev. „Telegraful Român”, anul, LXXXVIII, nr. 23, 2 iunie 1940
168. Stăniloae, Dumitru, *Ortodoxia, modul spiritualității românești*, în Rev. „Gândirea”, anul XIX, nr. 6, iunie 1940
169. Stăniloae, Dumitru, *Restaurarea românismului în destinul său istoric*, în Rev. „Telegraful Român”, an LXXXVIII, nr. 39, 1940
170. Stăniloae, Dumitru, *Biserica în viața neamului nostru*, în Rev. „Telegraful Român”, an XCII, nr. 99, 23 noiembrie 1944
171. Stăniloae, Dumitru, *Cultură și duhovnicie*, în Rev. „Telegraful Român”, an XC, nr. 39, 27 septembrie, 1942
172. Stăniloae, Dumitru, *Un filosof creștin*, în Rev. „Telegraful Român”, anul XCI, nr. 46, 14 noiembrie 1943
173. Stăniloae, Dumitru, *Cununa de spini*, în Rev. „Telegraful Român”, anul XCII, nr. 4, 23 ianuarie 1944
174. Stăniloae, Dumitru, *Tăria răbdării*, în Rev. „Telegraful Român”, anul XCII, nr. 13, 26 martie 1944
175. Stăniloae, Dumitru, *Prima înviere*, în Rev. „Telegraful Român”, anul XCII, nr. 15-16, 16 aprilie 1944
176. Stăniloae, Dumitru, *Creștinismul și pacea viitoare*, în Rev. „Telegraful Român”, anul XCII, nr. 19, 7 mai 1944
177. Stăniloae, Dumitru, *Hristos pătimește cu noi*, în Rev. „Telegraful Român”, anul XCII, nr. 24, 11 iunie 1944,

178. Stăniloae, Dumitru, *Metafizica lui Lucian Blaga*, în rev. „Revista Teologică”, XXIV, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 1934
179. Stăniloae, Dumitru, *Responsabilitatea creștină*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XXII, nr. 2, 1970
180. Stăniloae, Dumitru, *Natură și har în teologia bizantină*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XXVI, nr. 3, 1974
181. Stăniloae, Dumitru, *Despre dogmă*, în Rev. „Gândirea”, nr. 3-4, anul, XX, martie – aprilie, 1941
182. Stăniloae, Dumitru, *Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfântul Ioan Gură de Aur*, în Rev. „Ortodoxia”, anul IX, nr. 4, 1959
183. Stăniloae, Dumitru, *Dogmele creștine și apostolice, expresii ale binelui cel mai înalt*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLIV, nr. 1-2, ianuarie – iunie 1992
184. Stăniloae, Dumitru, *Dogmele, expresii ale iubirii divine*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLIII, nr. 4, octombrie-decembrie 1991
185. Stăniloae, Dumitru, *Dinamica creației în Biserică*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLIX, nr. 3-4, 1977
186. Stăniloae, Dumitru, *Revelația prin acte, cuvinte, imagini*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XXI, nr. 3, 1968
187. Stăniloae, Dumitru, *Chipul lui Dumnezeu și îndumnezeirea omului*, în Rev. „Ortodoxia”, seria a II-a, anul V, nr. 4, octombrie – decembrie 2013
188. Stăniloae, Dumitru, *Rugăciunea într-o lume secularizată*, în Rev. „Ortodoxia”, seria a II-a, anul V, nr. 4, octombrie – decembrie 2013
189. Stăniloae, Dumitru, *Rugăciunea pentru celălalt și universalitatea Bisericii*, în Rev. „Ortodoxia”, seria a II-a, anul V, nr. 4, octombrie – decembrie 2013
190. Stăniloae, Dumitru, *Some characteristics of Orthodoxy*, in „Sobornost”, no. 9/1969
191. Stăniloae, Dumitru, *La centralité du Christ dans la théologie, dans la spiritualité et dans la mission de l'Eglise*, în Rev. „Contacts”, nr. 92/1975
192. Stăniloae, Lidia, *Cuvânt despre Părintele Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul V, seria a II-a, nr. 4, octombrie-decembrie 2013
193. Stăniloae, Lidia, *Eternitate și provizorat*, în Rev. „Tabor”, anul VII, nr. 11, noiembrie 2013
194. Sterea, Tache, *Cosmologia și antropologia Părintelui Dumitru Stăniloae. Receptarea lor în teologia românească*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă Patriarhul Justinian”, anul universitar 2012-2013, anul XIII, Editura Universității din București 2013
195. Sterea, Tache, *Cosmologia și antropologia părintelui Dumitru Stăniloae – recuperarea viziunii teologiei patristice despre om și lume*, în „Anuarul Facultății de teologie Ortodoxă Patriarhul Justinian”, anul universitar 2012-2013, anul XIII, Editura Universității din București 2013
196. Suluțiu, Octav, *Schiță de studiu asupra teatrului lui Lucian Blaga*, în „Revista Fundațiilor”, nr. XI, 1942
197. Terchilă, Nicolae, *Filosofia Religiei la d-l Lucian Blaga*, în Rev. „Telegraful Român”, XC, nr. 14, 5 aprilie 1942
198. Teșu, Pr. Ioan, *Teologia Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, o teologie a iubirii și a dăruirii, a rugăciunii și desăvârșirii*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie 2003
199. Toroczakai, Ciprian Iulian, *Elenism și românism: o privire comparativă asupra gândirii părinților Georges Florovsky și Dumitru Stăniloae*, în „Revista Teologică”, nr. 3/2013
200. Untea, Ionuț, *Un aspect al polemicii Stăniloae-Blaga: Critica matricei stilistice*, în Rev. „Studii Teologice”, serie nouă, anul IV, nr. 2, 2008
201. Valerian, I., *De vorbă cu dl. Lucian Blaga*, în Rev. „Viața literară”, anul I, nr. 21, 2 octombrie 1926

202. Vasilescu, Emilian, *Filosofia creștină*, în Rev. „Gândirea”, nr. 5, mai 1943
203. Vedea, Ion, *Geneza ateismului și aspectele lui*, în Rev. „Gândirea”, XXII, nr. 4, aprilie 1943
204. Vianu, Tudor, *Lucian Blaga, poetul*, în Rev. „Gândirea”, anul XIII, nr. 8, decembrie 1934
205. Vlăduțescu, Gheorghe, *Stăniloae și Blaga*, în Rev. „Literaturul”, anul XXII, nr. 172, octombrie 2013
206. Ware, Kallistos, *Experiența lui Dumnezeu în Teologia Dogmatică Părintelui Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul LIV, nr. 3-4, iulie-decembrie 2003
207. Zamfirescu, Dan, *Schiță de portret spiritual*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
208. Zamfirescu, Dan, *Însemnări despre Părintele profesor Dumitru Stăniloae*, în Rev. „Ortodoxia”, anul XLV, nr. 3-4, 1993
209. ****Recenzii: Diacon Dr. Grigorie T. Marcu, profesor la Academia teologică „Andreiană”, MYTHOS. De la epistolele pastorale și până la d-l Lucian Blaga, Revista Teologică, Sibiu 1942*, p. 40, în „Foia diecezană” anul LV, nr. 28, Caransebeș, 12 iulie 1942
210. ****Bibliografie: Diacon Dr. Grigorie T. Marcu, profesor la Academia teologică „Andreiană”, „MYTHOS”. De la epistolele pastorale și până la d-l Lucian Blaga, Colecția „Problemele vremii”, nr. 7, Sibiu 1942*, în Rev. „Renașterea”, anul XX, nr. 30-31, Alba Iulia, 26 iulie 1942, p. 7
211. ****„Religie și spirit” de Lucian Blaga*, în „Viața”, anul II, nr. 374, 2-3 mai 1942
212. ****O scrisoare a Domnului Lucian Blaga*, în „Țara”, 2 septembrie 1942
213. ****Lucian Blaga – dramaturg*, în „Viața”, anul II, nr. 535, luni 12 octombrie 1942
214. ****Note și Comentarii - Academia Română Anti – Blaga?*, în „Revista Teologică”, XXXIII, nr. 11-12, noiembrie – decembrie, 1943
215. ****În dialog cu Preot prof. dr. Dumitru Stăniloae (I)*, Interviu cu Părintele Dumitru Stăniloae realizat de Ioan Pinte, în Rev. „Telegraful Român”, anul CXXXVI, nr. 5-6, 7-8, 1-15 februarie 1988
216. ****În dialog cu Preot prof. dr. Dumitru Stăniloae (II)*, interviiu cu Părintele Dumitru Stăniloae realizat de Ioan Pinte, în Rev. „Telegraful Român”, anul CXXXVI, nr. 5-6, 7-8, 1-15 februarie 1988
217. ****Concluzie la polemica Lucian Blaga – Dan Botta*, în „Viața”, anul I, nr. 97, luni 7 iulie 1941
218. ****Saeculum*, în „Vremea”, anul XV, nr. 729, 25 decembrie 1943